

DECEMBER

1981

XXVIII

12

duhovno življenje

la vida espiritual

V adventu hodijo doma k zornicam

Naslovna stran: V decembru navadno zapade v Ljubljani že sneg

Pred kratkim mi je neki argentinski izobraženec rahlo očital: „Vi vseljenci nas prezirate; imate nas za drugovrstni narod.“

Prepričan sem, da se ni motil. Še nepismeni Kalabrež gleda zviška na Kreoljca.

Neki rojak z vso vnemo povsod hiti trobiti, da je Slovenec. Moram priznati, da me je za vse Slovence sram, kadar ga slišim. Ko bi vsaj rekel, da je Jugoslovan, Šved, Afganistanec ali karkoli že!

Zmerom se spominjam, kar poroča Mlakar v Spominih, kako so češki bogoslovci v ljubljanskem semenišču odgovarjali slovenskim tovarišem, ki so se hoteli norčevati iz njih: „Morate vedeti, da so najboljši ostali doma. Sem smo prišli le tisti, za katere ni bilo prostora v domačih semeniščih.“

Zanimivo, da najbolj oznanjajo svoje slovenstvo tisti, ki domačine najbolj prezirajo. In zanimivo, da domačini na teh najbolj opažajo to, v čemer so prepričani, da so oni nad nami: robotost, neotesanost, pomanjkanje duševne prožnosti...

Moti se, kdor misli, da nas tujci sodijo po naših organizacijah, šolstvu, tisku. Se po udeležbi na verskih prireditvah ne: prvič, ker vedo da številčno nazadujejo; drugič, ker v primeri z našimi njihove kakovostno zmerom bolj pridobivajo.

Le redki imajo vpogled in smisel za tako ocenjevanje. Večina sodi po tem, kakšni smo v vsakdanjem življenju: ne le med seboj, ampak v odnosu do njih. Tudi tu velja, da je preskusni kamen krščanstva ljubezen.

Mladostniki se v svoji nemoči radi zapro sami vase in zviška gledajo na ves svet „pod seboj“. Podobno se dogaja večkrat izseljencu: njegova zaprtost in nadutost je le izraz nemoči in slaba samoobramba.

Ce je misijonska zavest barometer krščanstva, potem mora izseljenec biti najprej misijonar v svojem razkristjanjenem okolju, če hoče nositi ime ideološkega izseljenca. Svojo gorečnost pa bo kazal z ljubeznijo in spoštovanjem, ne z zapeto ošabnostjo.

Ohranimo svoje dobre lastnosti, a sprejmimo tudi od okolja, kar ima dobrega, da se tako duševno obogatimo, naj že ostanemo tu ali se vrnemo.

In dajajmo! Pa ne zviška. Svojo moč bomo pokazali, če se bomo „ponižali“ do domačina in se mu prilagodili, ne da bi utonili. Če ljubezni ni, je prazno naše govorjenje o krščanstvu: nihče nam ne bo verjel, da smo zaradi njega šli zdoma.

J. R.

Zadnja leta je v Franciji Institut za javno mnenje v anketi prišel do presenetljivih zaključkov: 88% mladine veruje v Boga, 5% dvomi v božje bivanje in le 7% je pravih brezvercev.

ALI JE DANAŠNJI ČLOVEK ATEISTIČEN?

Danes si s posebno ostrostjo stojita nasproti vera in nevera. Glejmo samo najbolj vidne pojave današnje zapadne družbe: Na eni strani materialistično borbeno brezboštvo komunistične partije, na drugi strani krščanstvo s pravo Kristusovo Cerkvijo; to gleda komunizem kot svojega sovražnika številka 1.

Zanima nas vprašanje, kako je danes v tem pogledu na svetu. Kako je z ateizmom in teizmom v današnjem človeku?

Na vprašanje je težko dati točen in določen odgovor. Razumljivo je pri tem previdno in večkrat nedoločno govorjenje pri resnih mislecih v njihovi analizi današnje družbe.

Tu le nekaj splošnih vidikov za pravično gledanje na to vprašanje.

NAZORI O BOŽJEM BIVANJU

Nekateri izražajo misel, da je govorjenje o ateizmu, brezboštvu današnjega človeka splošno bolj škodljivo, ker je žaljivo in napadalno. To misel utemeljujejo iz zgodovine: Saj so v prvih krščanskih stoletjih celo kristjani med pogani veljali za brezbožne, ker niso priznavali njihovih bogov; in v protestantski reformaciji in po njej so se protestanti in katoličani med seboj napadali in drug drugega imenovali brez-

božnike; bila je v Evropi včasih navada, da so pripadnike druge veroizpovedi kar imenovali brezbožnike.

Taktično in metodično to govorjenje o ateizmu tudi danes res more biti v določenih okoliščinah škodljivo. Res je potrebno do človeka drugega mišljenja velika obzirnost in previdnost, da ga niti v mislih ne obsodimo prehitro za ateista, še manj pa z imenom, kar bi moglo pomeniti veliko žalitev in krivico.

A ko danes govorimo o ateizmu v svetu, ima ta izraz splošno zelo določen in ozek pomen in ta pojem potrebujemo za označitev današnje realnosti. Ateizem nam namreč pomeni nazor, ki tají Boga, bivanje božje. Ateist v pravem in najožjem pomenu je, kdor je prepričan, da ni Boga kot nadsvetnega, neskončnega osebnega bitja. To je ateizem v filozofskem in teološkem pomenu, ne glede na to, kako so včasih s tem izrazom rug drugega napadali in žalili.

Na ta ateizem, ateizem kot nazor ali teoretične ateizme, v nadaljnjem mislimo; ne na praktični ateizem, ki pomeni življenje brez Boga, kot da ne bi bilo Boga. Tak praktični ateizem je seveda močno razširjen tudi med tistimi, ki Boga priznajo in so teoretični teisti.

Nazor, ki prizna osebnega Boga, namreč imenujemo teizem. Tako je teist vernik katere koli veroizpovedi ali človek brez nje, da le prizna osebnega nadsvetnega Boga; naj bo to kristjan, jud, musliman ali pripadnik kakenga vzhodnih verstev, ki vsebujejo teizem.

Tisti, ki o bivanju Boga niso pozitivno prepričani in o njem dvomijo in

so torej v nekem pomenu „ateisti“, že s tem samim Boga nujno ne taje, da bi bili pravi, pozitivni ateisti. Teh je morda le malo v primeri z vsemi, ki Boga ne poznajo. Je namreč možno vmesno stališče in dejansko jih je mnogo takih, ki pravijo: Ne vemo in ne moremo vedeti, ali Bog je ali ga ni; zato ne trdimo in se ne odločimo ne za eno, ne za drugo; morda je, morda ga ni; ne vemo. To so agnostiki; njih nazor agnosticisma.

In to stališče je za vse, ki Boga pozitivno ne priznajo, pač bolj razumljivo in „pametno“. Zakaj pozitivno tajiti Boga morem le, če sem res spoznal in jasno vidim in celo morda morem dokazati, da ga ni. A dokazati nebivanje nečesa je težka stvar. Dokazujemo pač realnost nečesa, čeprav tistega neposredno ne vidimo, pa moremo na tisto realnost sklepati iz njenih vzrokov ali učinkov, ki se nam v njih javlja. Na ta zadnji način prav spoznavamo tudi bivanje Boga. Če nečesa ne vidim ali ne spoznam, še ni s tem rečeno, da tega ni; morda je, le jaz ne vem. Dokaz, da nečesa ni, bi bil, če bi mogel veljavno dokazati, da je tisto nemogoče. A kako naj dokažem, da Boga ni. Ali je morda nemogoče in je komu to razvidno? (Če kot teisti predpostavljamo, da Bog dejansko biva, vemo, da je tak „dokaz“ proti njegovemu bivanju seveda vedno le navidezen, v resnici varljiv in zmoten.)

Zato tudi pri pravih ateistih, ki z besedo izrecno taje Boga, njihovo notranje ateistično prepričanje ni vedno prav trdno.

ATEIZEM V DANAŠNJIH IDEJNIH TOKOVIH

Ko govorimo o današnjem ateizmu, ga moremo gledati v današnjih idejnih tokovih ali v posameznikih, t. j. v mišljenju konkretnih oseb.

Idejni tok nam pomeni, preprosto in splošno označeno, določeno zelo razširjeno mišljenje v osnovnih življenjskih vprašanjih, (Bog, svet, človek, smisel življenja...). Vsakokratni idejni tokovi nam torej kažejo neko splošno duhovno podobo človeka tiste dobe.

Katoliški misleci splošno ugotavljajo prevladujoč ateistični duh v današnjih idejnih tokovih. Pri tem je morda večkrat mišljen teizem v širšem pomenu: poleg pozitivne tajitve Boga večkrat le nek agnostični prezir božje ideje ali drugič le življenjska usmerjenost brez Boga, brez teoretičnega zanikanja božjega bivanja.

Kot danes značilne idejne tokove pod različnimi vidiki določajo in jih zato različni misleci različno naštevajo. Nekateri n. pr. tako:

Scientizem, ki vidi rešitev vseh problemov in odrešitev človeka v znanosti in tehniki.

Dialektični materializem, ki podaja svojo zaokroženo podobo sveta na osnovi materializma in na njem rešuje vsa vprašanja.

Nek moderni gnosticizem, po katerem človek v stvarstvu hoče zavzeti božje mesto, mesto Stvarnika, kot gošpod in urejevalec stvarstva.

Preprosta, vulgarna mistika, ki z nekim optimizmom gleda človeka kot deleč živje vesoljne realnosti, pogreznjena v Bogu in prežete Boga, ki je v človeku; ta tok je zlasti zastopan v umetnosti; v njem so krščanski in izvenkrščanski elementi in je njegovo glavno vsebino možno tudi krščansko umevati.

Nek moderni idejni biologizem, v zvezi z omenjeno vulgarno mistiko, ki mu je vse življenje nastajanje, borba, razvoj, večna rast in mu je praktično vodilo: Živimo torej v polnosti to življenje! Ta poziv more imeti seveda spet različen smisel: krščanski ali tudi njegmu popolnoma nasproten.

Poleg teh so se v zadnjih desetletjih vsaj v zapadni Evropi uveljavile različne orientalne tehnike oblikovanja svoje duhovnosti, ne da bi se bilo treba vezati na določeno verstvo (n. pr. yoga).

To so po ugotovitvi misleca (Frid. Heer, Dunaj) najbolj vidni in osnovni idejni tokovi v življenju današnjega človeka. Drugi duhovno podobo današnjega človeka gledajo bolj v konkretnih modernih filozofijah: marksizem, personalizem, eksistencializem...

V teh idejnih tokovih ni vse nekrščansko ali celo protikrščansko. Res pa po ugotavljanju katoliških mislecev v teh miselnih tokovih prevladuje ateistični, brezverski duh. Od teh je v dialektičnem materializmu in v materialističnem pozitivizmu moderne znanosti ateizem v bistvu njenega miselnega sistema.

BOG V DANAŠNJIH IDEJNIH TOKOVIH

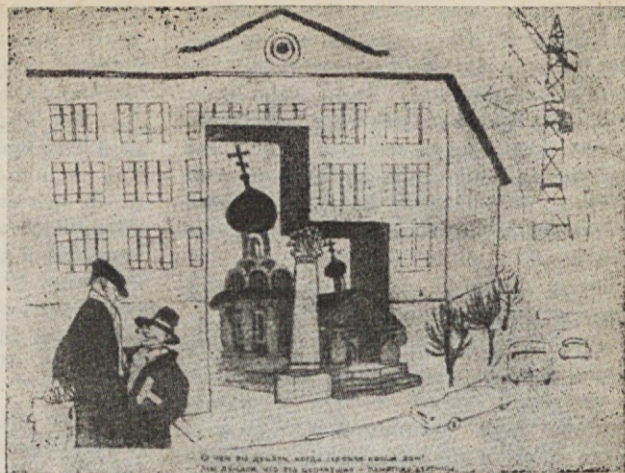
Kot rečeno, v današnjih idejnih tokovih ni vse nekrščansko ali celo protikrščansko. Nasprotno v mnogih živi

krščanska misel (n. pr. v označeni vulgarni mistiki, idejnem biologizmu). Seveda ta krščanska misel ni povsod čista. Je pač tako, da ideja, ki je kot kvas vmešana v dogajanje življenja, ne ostane čista; ne živi namreč izolirana, in se tako v dobrem ali slabem pomenu oploči po drugih idejah in oblikuje po težnjah konkretnega človeka. (Krščanska misel ima poroštvo popolne čistosti le v nezmožnem učitelstvu Cerkve; za ohranjanje te čistosti ji je potreben poseben božji dar nezmožnosti.)

Marsikaj je po mišljenju današnjega človeka le „desakrirano“, t. j. vzeto iz območja svetega, vere, Cerkve, kamor nujno ne spada. Res so nekatere reči včasih bile v verskem območju, pa so danes prešle v profano področje zgolj naravne znanosti ali naravne družbe, države. Tako moremo misliti, da je Cerkve v teh rečeh v preteklosti le nadomeščala svetno oblast. Tako so danes n. pr. vzgoja in izobrazba, politika, sociologija, ekonomija bolj samostojne v pogledu na vero, kot je to bilo včasih. Taka osamosvojitev zgolj naravnih elementov izpod verskega območja ni sama na sebi brezbožna, ateistična, čeprav more biti v zvezi z ateizmom; da iz njega izhaja ali ob pomanjkljivi verski izobrazbi današnjega človeka vodi k brezboštvu.

Vendar se zdi, da nam pogled zgolj na te moderne idejne tokove daje le pomanjkljivo in prepesimistično podobo današnjega človeka glede njegovega teističnega ali ateističnega prepričanja. Idejni tokovi se namreč navadno označujejo po vidnih predstavnikih duhovne kulture: na področju znanosti, umetnosti, filozofije. Zdi se, da tu ni vedno dan veren odmev in popolna podoba mišljenja in prepričanja preprostih ljudskih mas v vprašanju teizma ali ateizma. Upoštevati moramo še „idejne

Pri nas je cerkev le še zgodovinski spomenik — tako so pred kratkim pisali časopisi v ZSSR.

tokove“, ki so posebej nosilci teistične misli in imajo na široke ljudske mase v tem pogledu prav tak ali vsaj podoben vpliv kot označene miselne smeri. Mišlim tu na verstva, ki jim je podlaga pristni teizem, kot n. pr. krščanstvo, ki pri tem vprašanju pri zapadni družbi ne more iti mimo njega.

Res verstev navadno ne naštevajo med idejnimi tokovi. Pač niso le miselni sistemi, filozofije, ampak mnogo več. Verstvo je neko vtelesenje, inkarnacija ideje, misli, ki jo vsebuje. V verstvu ideja mora oblikovati vse življenje. A če verstva ne naštevamo med idejnimi tokovi, nas to ne sme zapeljati, da bi prezrli njegov odločilni vpliv v vprašanju teizma in ateizma v svetu.

Res velja tožba, da je krščanstvo danes izgubilo mnogo svojega nekdanjega vpliva in da v družbi ne vpliva, kot bi moralo. Ne presnavlja celotne današnje družbe, kot bi bilo treba. A v našem vprašanju teoretičnega teizma, božje ideje v človeštvu, je verstvo, v zapadni družbi krščanstvo, prvenstvo.

nega pomena in ima odločilno zaslugo. Ko tožimo o padlem vplivu krščanstva v današnji družbi, je možno, da ob tem ne vidimo vsega vpliva, ki ga dejansko še ima.

ŠTEVILO ATEISTOV

Ob tem pogledu na ateizem v današnjih idejnih tokovih se nam vsiljuje vprašanje, kako je danes z ateizmom posameznikov. Koliko je ateistov? Ker njihovega absolutnega števila ni mogoče določiti, ali je morda možno ugotoviti vsaj relativno število, t. j. kolik je del ateistov v pogledu na človeštvo in v primeri s teisti. Katerih je več? Kaj o tem statistike?

Tako splošen družbeni pojav je težko ali praktično nemogoče zajeti v pravo in točno statistiko. V tem primeru je to še posebno težko, ker gre za skrito notranje prepričanje, ki se ne kaže nujno na zunaj. Tudi verske statistike posameznih dežel ne podajajo nujno prave slike o številu ateistov. Upoštevajo namreč le konfesionalno pripadnost,

kataremu verstvu kot družbeni tvorbi se posamezniki prištevajo. To pa se večkrat določa ne glede na najgloblje notranje prepričanje o Bogu. Teist more biti prijavljen kot brez vere, akonfesiionalen, kot more nasprotno ateist biti vpisan kot pripadnih določenega verstva, n. pr. katoličan, ker je bil krščen in vpisan v določeno krščansko versko občino.

Tudi ateizem v označenih idejnih tokovih ne podaja odgovora na vprašanje, koliko je ateistov danes. Ni namreč nujno popolno skladje med duhom časa v današnjih idejnih tokovih in prepričanjem vseh posameznikov. Ateizem more imeti v idejnih tokovih močnejše in vplivnejše predstavnike (umetnike, znanstvenike, filozofe) ko teizem; more biti njegov glas v javnosti močnejši ko glas teizma; pa more ob tem biti vendar več teistov ko ateistov. Zakaj tu gre za prepričanje posameznikov, ki more večkrat ostati globoko skrito v srcu. Danes itak velja mnogo ponavljano načelo v duhu laicizma: Vera, versko prepričanje je privatna zadeva in naj se zunaj ne kaže! V skladu s tem je možno, da se številčna moč teizma ne pokaže tudi v idejnih tokovih.

Celo v protikrščanskem in brezverskem gibanju, kot je n. pr. komunizem, more biti in dejansko večkrat je mnogo teistov. To upošteva tudi dekret sv. stolice o izobčenju komunistov. Po tem cerkvena kazen izobčenja ne zadene komunistov, ki so samo člani komunistične stranke ali to stranko podpirajo; ki pišejo, izdajajo, širijo, podpirajo, bero komunistični tisk; vsem tem se le prepovedujejo zakramenti. Med vsemi temi more biti in dejansko je mnogo prepričanih teistov, še več, pravih krščanskih vernikov; seveda niso to dobri verniki, ker proti cerkveni prepovedi podpirajo tako protikrščansko

gibanje. Izobčenje pa zadene le tiste prave komuniste, ki s prepričanjem sprejemajo osnovni materialistični protikrščanski komunistični nauk, ki vključuje kot bistveni element tudi ateizem, in so tako odpadniki od katoliške vere. Teh pa je med komunisti le en del; drugi od njih niso ateisti, ampak le socialnopolitični revolucionarji. (Da se danes komunizem toliko širi, ni to v glavnem zato, ker bi ljudi privlačil njegov ateizem; privlači jih drugo, da se ga oklepajo kljub ateizmu: njegove socialne obljube in socialne krivice današnje družbe.)

Če tu upoštevamo in predpostavljamo katoliški nauk o naravnem spoznanju bivanja božjega in še, da je kritično mislečemu človeku težko priti do pozitivnega popolnega zanikanja Boga in laže ostane le pri dvomu o Bogu, bi mogli domnevati, da bo pravih, prepričanih ateistov tudi danes mnogo manj ko teistov. To nam potrjujejo tudi posamezni pozitivni podatki o tem vprašanju.

Za primer navedem o tem novejši podatek iz revije *Orbis catholicus* (l. 1961, I, 21): „Leta 1954 je bila izvedena v USA anketa Gallup glede prepričanja o Bogu. Od vprašanih je bilo 96% teistov. Zadnja leta je v Franciji Institut za javno mnenje v anketi prišel do presenetljivih zaključkov: Mladine je 86% teistov; od ostalih 14% „ateistov“ je dejansko 5% le agnostikov (ki le dvomijo o Bogu, ne da bi ga s prepričanjem tajili) in le ostali so pravi ateisti. V vidnih velikih pariških šolah v Parizu je 96% teistov.“

Tudi v srcu današnjega človeka je globoko vtisnjena ideja o Bogu.

Tudi v modernem človeku se kaže, da je težko v sebi prevpiti glas narave, ki je usmerjena k Bogu.

DR. FRANC GNIDOVEC

PREMALO ZEMLJE IN PREVEČ

Živel je bogat kmet. Toliko je imel sveta, da ga v pol dne ni obhodil, pa mu ga še ni bilo dosti. Imel je soseda; ta je bil siromak. Drugega ni bilo nje-govega nego lesena kočica in boren zel-nik, ob čigar meji so stale tri visoke, krive češplje. Ta zelnik je bodel boga-temu kmetu v oči.

„Prodaj mi svoj zelnik,“ je rekel sosedu, „imeti ga moram, da bo ves svet moj od vode do hriba!“

Sosed ga je zavrnil: „Ne morem ti prodati zelnika. Kako naj živim brez njega, ki mi daje vsakdanjo hrano?“

„Če mi ga ne daš zlepa, ga boš dal zgrda,“ je zagrozil kmet.

In kmet si izmislil in greh gosposki in toži soseda, da mu dela škodo, ker češplje ob zelniku mečejo svojo dolgo, temno senco na njegovo, kmetovo de-teljo. Tako ga je tožil, potem pa je vesel svojih naklepov odšel z grajskim pisarjem v krčmo.

Šele pozno zvečer se je dobre volje odpravil proti domu, pa ga zajame na ravnem polju temna noč in zgrešil je pot. Hodil je in hodil, davno bi že moral biti doma, hotelo se mu je že dremati, pa ni vedel, koč ga nosijo trudne noge. Pride do sivega zidu, razveseli se ga. „Tu so ljudje,“ si misli, „naprej nisem kos, poprosim jih prenočišča.“ — Tava ob zidu, najde vrata, vstopi, stori par korakov, pa se spotakne in pade.

„Kaj, vraga, je to?“ pravi in tiplje okrog sebe. Otiplje grob, otiplje križ: zašel je na pokopališče. Obide ga groza. Ta čas prične v zvoniku biti kladivo, kmet šteje, našteje polnoči. In kaj je

to! — Po zadnjem udarcu se prične iz-nad grobov dvigati, širiti in naraščati skrivnostno šepet, zamolkel smeh, pol-glasen prepir.

Bolj mrtev ko živ sede kmet na grob in se prekriža, kar začuje tudi pod se-boj iz zemlje glas: „Živec, debelec, kaj sediš na moji strehi?“

Kmet je zatrepetal: „Sveti šentjanž, samo to noč me še obvaruj! Saj vem, da sem hud grešnik.“

Iz groba pa se je zopet oglasilo: „Živec, debelec, ali si mutast? Kdo si, kaj delaš na moji strehi? Govori, da mi ne bo treba vstati in iti gledat!“

Kmet zdrkne z groba, poklekne ob njem in trepetaje reče: „Jaz sem, jaz — krščanski človek sem, zešel sem, ne-mara sem preveč pil. Bog mi odpusti ta greh! Pri gosposki sem bil po opravih zaradi zelnika, ki mi ga sosod noče zlepa dati.“

„Ti si, ti? Zdaj te spoznam! Glej, glej, premalo imaš sveta, praviš, in se boš še pravdal zanj!“ Tako se je zopet oglasilo iz groba in zraven še čuden krohot, kakor da bi kdo iztresal grah. „Reveš si, revež, in meni se smiliš. Jaz sem bil tudi tak. Nikdar mi ni bilo do-voľj zemlje! Zdaj, zdaj je imam pa dovolj! Preveč je imam, v usta mi sili, v nos in ušesa. Veš kaj, kmet, ti imaš premalo zemlje, jaz je imam preveč: idiva menjat!“ —

In kmet je čutil, kako se pod njim dviga grob, in prešine ga smrtni strah. Tačas pa je udarilo v zvoniku eno in kakor na mah je po grobeh vse utihnilo.

Ko je šel zjutraj grobokop dan zvo-nit, je našel kmeta nezvestnega ob grobu. Prenesli so ga domov in le po-časi je okreval. Lasje so mu bili tisto noč osiveli.

Z revnim sosedom pa se je pobotal in je z njim delil svoje bogastvo.

Fran Milčinski

Kanada

Kardinal Léger je izjavil, da je pokrajina Quebec pod vplivom katoliške vere in duhovščine vedno pravično in dostojno ravnala s tistimi, ki so v tej pokrajini v manjšini. Zato kanadski katoličani tudi zdaj, ko nastojajo nove manjšine, ne bodo spremenili svojega ravnanja v njimi.

Prav tako je nadškof v Montrealu, navdihnjen po jasnem nauku papeža Pija XII., izjavil, da kanadski katoličan vedno upošteva in spoštuje prepričanje, vest in pravice tistih, ki nimajo katoliške vere, ker ni pokoren samo svoji zgodovinski tradiciji, ampak tudi nauku svete Cerkve.

To sta izjavila ob petdesetletnici semenišča svetega Janeza v Quebecu.

Belgija

Belgijci se bodo mogli odstej pripravljati na duhovništvo v večernih tečajih, ne da bi morali zapustiti zaradi tega svoj dosedanj poklic. Nadškof v Malinasu in primas Belgije, kardinal van Roey, je v posebni okrožnici duhovščini svoje škofije sporočil, da se bodo ti večerni tečaji priredili. Ti tečaji imajo namen, mladeniče, ki hočejo postati duhovniki, pripraviti, da bodo vstopili v ta nova semenišča.

Finska

Finski katoličani so se udeležili v začetku septembra prvič po reformaciji, ki se je začela pred 400 leti, mašniškega posvečenja svojega rojaka. Škof iz Helsinkija, mons. Cobben, doma na Nizozemskem, je podelil sveto mašniško posvečenje dominikancu, patru Martinu Voutilainenu v novi cerkvi Naše Gospe v finskem glavnem mestu. Prav tedaj je imel edini finski duhovnik, ki še živi, svojo zlato mašo (petdesetletnico duhovništva). Bil je to mons. Carling.

O
K
N
O

V S V E T

Potem, ko je na Finskem zavladal protestantizem, so bili tam vsi katoliški duhovniki — razen dveh izjem — samo tujci, večinoma Poljaki in nekateri Baltijci. Danes so vsi Holandci, le trije dominikanci v Helsinkiju so Francozi.

Dve izjemi med katoliškimi finskim duhovniki v dobi štirih stoletij sta:

1. Župnik Wilfrid von Christiernson, ki je umrl 1945. Govoril je švedski jezik. Bogoslovje je dovršil v semenišču svetega Sulpicija v Parizu in bil tam tudi posvečen v duhovnika. Skoraj vse življenje (od 1906 do 1935) je preživel kot župnik cerkve svetega Henrika v Helsinkiju.

2. Mons. Adolf Carling, ki govori finski jezik. Študiral je na Poljskem in v Rusiji. V duhovnika ga je posvetil v Petrogradu 1911 mons. Jean Cieplak, ki je umrl med komunistično revolucijo kot mučenec. V Rimu se že nekaj let vrši postopek, da bi bil proglašen za svetnika. Mons. Carling je opravljal

svojo duhovniško službo najprej v Helsinkiju, potem pa v Viipuriu (župnija v pokrajini Viborg v Kareliji). Ko je sovjetska Rusija to pokrajino zasedla, je izginil. Potem je bil dušni pastir v Perijokiju, v malem mestu blizu finske in ruske meje. Od zadnje vojske dalje živi v okolici Helsinkija. Leta 1925 je ustanovil prvo katoliško revijo na Finskem „Uskon Sanoma“ — Verska blagovest.

Izrael

Organizacija judovskih rabinov je imela 27. avgusta v Jeruzalemu svoj kongres. Na njem so razpravljali, kako bi rešili izraelski otroke skupnih brezbožnih naselij. Prosili so v ta namen molitev in opozorili na nevarnosti, ki pretijo mladim Judom tudi potem, ko se vrnejo v Izrael. Četudi prebivajo v Sveti deželi, so slabi Judje, nezvesti veri svojih očetov.

Tudi razna ekstremistična (prenapeta) gibanja rešujejo to vprašanje. Ker pa uporabljajo napačne pripomočke, doživljajo vedno večje nasprotovanje pametnih Judov. Vedno bolj pogosto se dogaja, da ta gibanja ugrabijo otroke, pa tudi doraščajoče mlade ljudi staršem ali laičnim ustanovam, ki zanje skrbijo, z namenom, da bi jih versko vzgojili. Ta pretirana gorečnost je neke vrste nalezljiva bolezen.

Celo rabin Porush je ugrabil nad 20 otrok, ki so se pravkar vrnili v Izrael. Skril jih je v verskem okraju mesta Jeruzalema. Izjavil je, da je storil to zato, ker laične judovske ustanove tej mladini niso dajale dovolj trdne verske vzgoje.

Na drugi strani pa pravoverni rabini opozarjajo rabine v tujih deželah, naj ne pošiljajo v Izrael mladeničev, ki bi bili tam v nevarnosti, da izgube vero.

Judovske civilne oblasti vsi tisti, ki ovirajo vrnitev mladine v Izrael, zelo vznemirjajo. Zato je ravnatelj gibanja za vseljevanje mladih ljudi v Izrael na tiskovnem zborovanju 23. avgusta izjavil, da vse mlade ljudi, ki se vrnejo v Izrael, navadno izroče družinam ali verskemu zavodu, da jih vzgajajo v judovskem verskem duhu.

Gvineja

„L'Osservatore Romano“ je objavil novico, ki jo je prinesel gvinejski dnevni tisk v preteklih dneh, da je nadškof v Conakryju, mons. Gerard de Milleville, v svoji stolnici prebral posebno pismo, ki ga je naslovil na duhovščino in vernike in s katerim brani katoliške šole, kj jih hoče vlada poddržaviti. Nadškof je tako v sporazumu z drugima dvema ordinarijema Gvineje opozoril vse katoličane na resen položaj, v katerem s njihove šole, ker jih hočejo poddržaviti.

Predsednik gvinejske republike je naškofa mons. Millevilleja pozval, da mora preklicati nekaj svojih trditev. Če tega ne bo storil, ga bo kaznoval tako, da ga bo izgnal. Ker nadškof resničnih trditev ni mogel preklicati, ga je predsednik res izgnal iz gvinejske države. Nadškof je pribežal v Dakar, glavno mesto države Senegal.

Gvajana

Verske šole v britanski Gvajani so v nevarnosti. Vlada jih hoče poddržaviti. Zadnje volitve so to nevarnost še povečale. Pri njih so namreč dosegli smago komunistične sile. Zato so katoličani in protestanti ustanovili skupno zvezo za obrambo svojih verskih šol. Vodita jo katoliški škof v Georgetownu, mons. Rihard Lester Gyilly in anglikanski škof Alan Knight.

ŠTIRJE STRAŽARJI

P. Leon — konvertit, bivši milijonar in ponos pariških salonov, se je pred leti umaknil svetu in odšel v franciškanski samostan blizu mesta Lyona.

Pogrešali so ga prijatelji, užaljene so bile premnoge rodbine, češ, da nam ni nič povedal, to je višek. Sklenejo pa, da ga obiščejo in pregovore. Rečeno, storjeno.

P. Leon jih prijazno sprejme vljuden kakor vedno, duhovit in zabaven, da ure kar beže. Naposled pridejo na svojo glavno prošnjo in edini namen, ki jih je privedel iz šumnega Pariza.

„Vrni se med nas — vsi te pričakujemo. Dekleta in dame sanjajo o tvojem prihodu.“

„Prosim samo trenutek, ko se vrnem, odgovorim.“

Prijatelji čakajo.

P. Leon se vrne — ves resen.

„No, kako je?“

„Ne morem z vami — še vedno stoje tisti štirje stražarji, ki so me semkaj spremili. Mimo njih ne morem.“

Prijatelji se spogledajo — v hipu v vseh treh dozori sodba: „Revež, zmešalo se mu je...“

P. Leon pa se vedro nasmehne, njegov obraz je spet jasen, ves prikupljiv, in odvrne: „Ne, verjemite mi, prijatelji, povsem zdrav sem in svež — štirim mojim zvestim stražarjem, ki mi branijo vrnitev v prešnje moje lahkomi-selno življenje, je ime:

Smrt — sodba — nebеса — pekel

SMRT

Odrpna noč in dan so groba vrata, al' dneva ne pove nobena prat'ka.
Prešeren

Smrt je kraljica vsega življenja in konec vsega. „Podoba tega sveta namreč prejde“ (1 Kor 7, 31). Včeraj nas ni nihče poznal, jutri se ne spomni nihče več našega imena. Sedanjost nima obstanka, izginja, minuta beži za minuto. Kakor pa nam ni zagotovljen jutrišnji dan in kakor nismo zavarovani za bodočnost, toliko bolj nam je zagotovljeno, da umrjemo in vidimo, kako se nekoč sesuje v nič mogočni grad naših sanj, naših načrtov za časnost. Smrt gotovo zmaga. Zato se smrti bojimo, ker je najskrivnostnejša.

Jezus pa pravi: „Jaz sem vstajenje in življenje, kdor v me veruje, bo živel, tudi če umrje“ (Jan 11, 25).

SODBA

Ne, tam ni vsega konec, na dnu gomile tak poln pričakovanja je sen mrličev.

Župančič

In nato sodba. Zakaj smrt ni cilj, ampak prehod iz časnosti v večnost. Otroci večnosti smo, prebivalci bodoče prave domovine.

Človeško življenje na zemlji je kakor prvo dejanje čudovite in napete drame, kratko in še polno nejasnosti. Dejanje se zapleta, grešnik, nasilnik, brezbožnik zmaguje, pravičnega zasmehuje, človek, ki gleda to dramo, sti-

ska pesti, srce se mu krči — tedaj zastor pade. Prvo dejanje je končano.

Nato se zastor spet odgrne. Drugo dejanje se odigrava onkraj vrat časnosti, za vsakega posebej v posebni sodbi na koncu sveta. To slovesno dejanje na dan poslednje sodbe nam je Zveličar sam opisal: „Ko pride Sin človekov v svoji slavi in vsi angeli z njim, takrat bo sédel na prestol svojega veličastva... Tedaj poreče Kralj tistim, ki bodo na njegovi desnici: 'Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta!' Potem poreče tudi tistim, ki bodo na levisi: 'Proč od mene, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom'“ (Mt 25, 31-41).

To je drugo in poslednje dejanje, potem pa se začne večnost: kajti: „ti pojdejo v večno trpljenje, pravični pa v večno življenje“

Vem za ljudi, ki bi dali milijone, samo za gotovost: ni sodbe, ni pravičnega sodnika.

P. Abel pripoveduje, kako je obiskal mlado krasotico v umobolnici. Zblaznela je, ker ji je ženin na večer pred poroko izjavil, da je ničvrednica in da

je ne more poročiti. Če že človeška sodba tako strašno vpliva, kaj šele božja. In tam ni priziva.

NEBESA

„Tako me je ljubezen opojila,
da do tedaj stvari še nisem našel,
ki bi bila me tak sladko objela.“

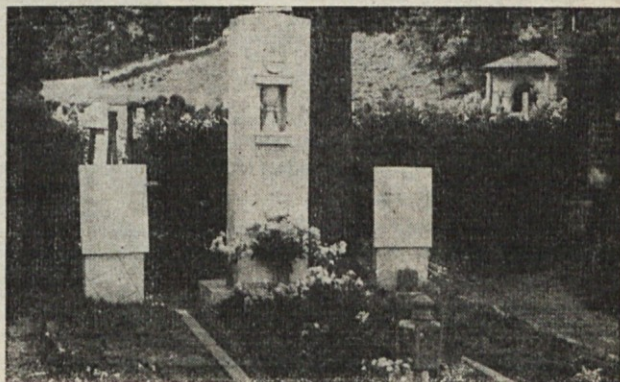
Dante, Raj

Življenje ni popolnoma srečno, ker ni nebo, ni popolnoma nesrečno, ker je pot v nebo. V nebesih pa, tako pišejo svete knjige, zasije duhu polna luč, tam najdeta duša in telo brezmejno srečo.

Videti in vedeti je dvojni nagon naše narave, ki nas vedno izpodbada, sili k delu in razmišljanju. Od tod vsa radoznalost, od tod groza in globoko sočutje, s katerim nas navdaja misel na blaznost, na uničenje spoznavanja in razumevanja.

„In v tvoji svetlobi bomo gledali luč“ (Ps 35, 10).

Videli bomo tam živega Boga „iz obličja v obličje“ (1 Kor 13, 12). Njega, ki je vsa Ljubezen, vsa Dobrota, vsa Resnica, vsa Radost in vsa Modrost.

Trije grobovi slovenskih duhovnikov na Koroškem; desno počiva prof. Pavel Slapar

Gledalј bomo, uživali bomo. To je popolno nasičenјe, ki ne pusti nobene praznote.

Jasno je, da smo rojeni za srečo, za mir, za sladko gotovost, ki se ne boji več. „In Bog bo obrisal vse solze z njih oči“ (Raz 21, 4).

Nebesa so — kakor gotovo je Sodnik in Plačnik.

KAZEN

Ta vrata vodijo na žalo cesto,
ki ljudstva hođijo po njej
nesrečna,
v neskončno bol, v trpljenja
večno mesto.
O vi, ki vstopate, vsak up
pustite!

Dante, Pekel

Kakor je plačilo neskončno, vredno neskončnega Boga, tako je tudi kazen — pekel — neskončna bol. Ustvarila ga je Modrost najvišja in Ljubezen prva.

To ni človeška beseda. To je nauk usmiljenega Jezusa samega. Si že bral priliko o bogatinu in ubogem Lazarju? Spomni se nazaj! In bogatin je rekel: „Ne, oče Abraham, temveč ako pojde do njih kdo izmed mrtvih, se bodo sposlusajajo Mojzesa in prerokov, tudi ne korili.“ In nato odgovor: „Ako ne pobodo verjeli, če kdo od mrtvih vstane“ (Lk 16, 19-31).

„To je dežela reve in teme, kjer biva smrtna senca, in ni reda, marveč večna groza“ (Job 10, 22).

Bog je predober! — Bridka prevara! Saj si ga tajil s svojim življenjem, s svojim ravnanjem.

Bog je dober — pa je Bog tudi pravičen.

Evangelij, krst, sv. Rešnje Telo, vsi

zakramenti in vsi naravni darovi so priča njegove ljubezni in dobrote. Prav zato pa zloraba tolike ljubezni zasluži veliko kazen.

Tja vodi pot strasti, sovraštva, pa tudi boječī in neverni gredo po tej stezi.

Mar tudi jaz?

*

Bog je pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje.

V adventu so doma zornice

Krščanski amen, ki ga tolikokrat izgovarjamo, ni nikak znak slabosti in neznčajnosti, ampak izpričevalo velike in močne vere in popolnega zaupanja v božje vodstvo in varstvo. Berite!

Beseja amen nam je vsem znana in domača. Nštetokrat jo ponavljamo v svojih molitvah doma in v cerkvi, a morda le redko pomislimo na njen globoki pomen. Amen je hebrejska beseda, starodavnega izvora in izraža predvsem slovesno zatrditev tega, kar izpovedujemo: tako je, resnično je tako! Kadar pa z njo zaključujemo svoje prošnje, je njen pomen izraz naše želje, naj bi se uresničilo to, za kar prosimo: tako bodi, tako naj se zgodi!

Gospod Jezus je vzel to kratko in krepko besedo iz ljudske govornice svojega časa in jo je uporabljal prav pogosto v svojih govorih, zlasti v pomenu slovesne prisega, naše želje, da hotel povedati kaj posebnega: Amen, amen, amen vam rečem — resnično, resnično vam povem! Ko je na prošnjo učencev sestavil očenaš, najlepšo molitev za vse čase in ljudi, je na koncu tudi dostavil besedo amen kot potrdilo naše zaupne vere v ljubečo skrb nebeškega Očeta in izraz naše srčne želje, naj bi nam dal vse to, kar ga prosimo v sedmerih prošnjah. Lepo pravi nek cerkveni pisatelj, da je Gospod Jezus v očenašu združil ves svoj evangelij, v besedi amen pa vso vsebino te svoje prelepe molitve.

Raba besede amen v bogoslužju svete Cerkve izhaja prav iz prvih krščanskih časov. Apostolska vera se z njo zaključuje; pri sveti maši in drugih svetih obredih so ji že apostoli določili častno mesto. Sveti Hieronim poroča, kako je pri božji službi, odgovarjalo na duhovnikove molitve z besedo amen in pravi, da je ta beseda, ključna z živo vero, grmela po cerkvi kakor grom. O po-

Amen...

sebni navadi prvih krščanskih stoletij nam poroča sveti Ambrož: Ko so kristjani prejemali sveto obhajilo, je duhovnik sveto Rešnje Telo vsakemu posebej pokazal z besedama: Telo Kristusovo! Verniki pa so, predno so ga prejeli, z jasnim glasom odgovarjali: Amen, to se pravi: resnično je tako, tako verujem, tako izpovedujem.

Naj nam zdaj, po tem uvodu, ta starodavna, sveta, častljiva beseda služi za sklep naših razmišljanj o očetovski božji previdnosti, tej veličastni in tolažljivi resnici naše svete vere, ki smo ji posvečili svojo pozornost v tem negotovem, vihnem, nevarnosti polnem letu 1961.

AMEN V NAŠEM ŽIVLJENJU

Marsikaj se zgodi pred nami in okrog nas v vsakdanjem življenju, kar ne zasluži našega potrjenja in odobrenja. Pošten, značajan človek bo potrdil samo to, kar je prav in pravično, nikdar pa ne more in ne sme potrditi in odobriti hudobije in krivice, zločina in nasilja, brezboštva in skvarjenih navad. Ako tako stori, bomo rekli o njem, da ni značajan, da nima lastne volje in sodbe. O ljudeh, ki na vsako stvar rečejo amen, to je vse potrdijo in vse odobravajo, naj bo dobro ali slabo, bodisi da to delajo iz strahu ali iz koristoljublja, velja Gospodova beseda, da so kakor trs, ki ga je veter maje.

V Sloveniji je že zima

V življenju se nam pogosto zgodi, da moramo jasno, glasno in tudi javno zaklicati ne hmen, tako je in tako bodi, ampak svoj odločni ne, nikdar in nikoli, pa naj nas to stane tudi najtežjih žrtev: izgube premoženja, svobode, domovine in celo življenja. V letih naše borbe proti brezbožnemu komunizmu smo to spoznali in tudi tako storili. Zato mnogi živimo v tujini, na tuji zemlji premnogi legajo v grob. Nešteti naši bratje in sestre so zaradi te svoje odločitve šli v mučeniško smrt in ti, ki so ostali pri življenju in živijo doma, so zaradi te svoje zveste značajnosti zapostavljeni in ponižani. Pa je bolje tako, kot da bi bili zatajili resnico in pravico. Značajna zvestoba je človeku samo v čast in ko bi je bilo več na svetu, bi bili danes časi mirni in srečni, ne pa polni negotovosti in strahu. Neznačajnost in izdaja resnice in pravice se pogosto že na tem svetu bridko maščujeta, tako v osebnem kot družabnem življenju, na drugem svetu pa prav go-

tovo čaka neznčajne ljudi stroga božja sodba.

Tako nam bodi torej za vse dni življenja sveto pravilo in načelo, da bomo dali svoje potrjenje in odobrenje samo tistim osebam, stvarim in dogodkom, ki jih bomo spoznali za resnične, pravične in poštene. Čast in poštenje, vera v Boga, zvestoba narodu in Cerkvi — to bodi vedno naše nepremakljivo stališče v vseh življenjskih okoliščinah. Samo temu naj velja vedno naš odločni in ponosni amen.

KRŠČANSKI AMEN

Ta pa se ozira na Boga in na njegovo očetovsko previdnost, s katero vzdržuje, vlada in vodi vesoljni svet in vse človeštvo. Vera v božjo previdnost nas uči, da se na svetu prav nič ne zgodi, za kar bi Bog ne vedel, česar bi on ne hotel ali ne dopustil. Sam Jezus nam to zagotavlja, ko pravi, da še vrabček ne pade s strehe brez volje nebeškega Očeta, ne las z naše glave brez njegovega dopuščenja (prim. Mt 10). Po tej veri navdihovan kristjan lahko na vse, kar se v življenju zgodi, mirno in zaupno reče: Amen, tako je, tako bodi! Ta krščanski amen ni nikak znak slabosti in neznčajnosti, ampak izpričevalo velike in močne vere in popolnega zaupanja v božje vodstvo in varstvo. Kristjan, ki ponižno sprejema in se verno uklanja odlokom božje previdnosti, ni človek, ki bi se dal slepo gnati po dogodkih in dejanjih ljudi, ampak je v resnici cel krščanski značaj. Ljubitelj resnice in pravice gre vedno naravnost po svoji življenjski poti, vedno v isti smeri, vedno z istim notranjim mirom. Čeprav se v resnici uklanja vsemu, kar se mu v življenju zgodi, ne stori tega iz pomanjkanja samozavesti in odločnosti, ampak iz žive vere v Boga, ki

budno čuje nad vso nestalnostjo in spremenljivostjo sveta in vse vodi h končnemu cilju. Verni kristjan vedno le na Boga gleda, Boga išče v vsem, samo k Bogu usmerja svoje odločitve, k Bogu, ki je večen in vsemogočen, ki je neskončna modrost in ljubezen, ki je vedno isti in se nikoli v ničemur ne spreminja, o katerem pravi sveti Pavel: „Ti, Gospod, si v začetku zemljo ustvaril in delo tvojih rok je nebo. Ona bosta prešla, ti pa ostaneš; oba se bosta postarala kakor se obleka; kakor plašč ju boš živil in bosta spremenjena; ti pa si vedno isti in tvoja leta ne minejo“ (Hebr 1, 10-12).

Krščanski amen na vse, kar se nam v življenju zgodi in nas zadene, je najlepše in največje priznanje neskončne božje moči, modrosti in ljubezni. Nič večjega, nič Bogu ljubšega si ne moremo misliti in želeti. Za to popolno vdanostjo, za tem popolnim pristankom na vse ukrepe božje previdnosti, mora verni kristjan neprenehoma stremeti in za tako spoznanje in ravnanje tudi moliti.

V SREČI IN NESREČI

Verni kristjan govori svoj amen v sreči in nesreči, v veselju in bridkosti. In čim globlja je njegova vera, tem iskrenejši, tem bolj občuten je tudi ta njegov amen. Živo veruje, da smo vedno, vsak trenutek, v božjih rokah, od Boga v vsem in popolnoma odvisni. Dogodki v življenju se prelivajo, prihajajo in odhajajo kakor valovi reke, ki hite proti morju. Bog pa je tisti, ki je nad vsem, ki vse nadzira in o vsem končno odloča. Stori in pusti, da nas dosežejo valovi sreče, veselja, blagostanja; še večkrat pa pusti in odloči, da nas zalijejo viharni valovi trpljenja in bridkosti. Ali vedno je nad vsem in v vsem volja Očeta, ki je v nebesih, ki nas vodi po morju življenja, skozi sonce in luč

in skozi temo in noč, v večni, blaženi pristan, kjer se bodo naša uboga, nemirna srca za vedno odpočila.

Tako gleda na življenje verni kristjan in se ne da zbegati po nikomur in ničemur. V sreči in nesreči se uklanja božji volji in njegov amen na vse je kakor puščica, ki vedno doseže svoj cilj — božje srce.

Priznati pa moramo, da nam ta krščanski amen ne pride v vseh urah življenja z enako lahkoto in iskrenostjo iz srca in iz ust. Zelo lahak je, iskren, prisrčen in navdušen, kadar nas Bog obdaja s svojo ljubečo darežljivostjo, v časih zdravja, blagostanja, uspehov in zmag. Tedaj človek božjo voljo veselo sprejema, jo hvaležno blagoslovlja in moli. Zgodi se celo, da nas valovi sreče in blagostanja tako daleč занesejo, da pozabimo, kako smo za vse dobro le Bogu dolžniki. Poznavajoč globine človeške duše, piše o tem Tomaž Kempčan v Hoji za Kristusom: „Jezus ima mnogo prijateljev svojega nebeškega kraljestva, ali malo takih, ki bi nosili njegov križ. Ima jih mnogo, ki hrepene po tolažbi, ali malo, ki si žele trpljenje. Vsi se žele z njim veseliti, a malo jih hoče zanj trpeti“ (II, 11).

Ko nas zalijejo valovi bridkosti, je iskren krščanski amen težak. Tedaj nam je treba prav žive in močne vere, da spoznamo v svojem trpljenju božje obiskanje in ga vdano sprejmemo. In se pogosto zgodi, da pridemo do tega le po dolgem in bridkem omahovanju in da je na koncu naš pristanek, naš amen, kljub vsej dobri volji, nekam tih, neodločen, boječ. Razumljivo je to, ker je naša narava slabotna in se trpljenja boji. Vendar ne smemo nikdar pozabiti, da vodi v nebesa le pot križa, da se pride tja le skozi bridkosti, da moramo tu s Kristusom trpeti, ako hočemo biti v večnosti z njim poveljčani. K temu

nas spet ljubeznivo opominja in vzpodbuja Kempčan, ko v že omenjenem poglavju piše: „Ali ne ljubijo bolj sebe kakor Kristusa tisti, ki mislijo vedno le na svojo korist in dobiček? Tisti pa, ki Jezusa ljubijo zaradi Jezusa in ne zaradi kake svoje tolažbe, ga poveljujejo v bridkosti in stiskah srca prav tako, kakor v največji tolažbi.“

Sveti Andrej je hrepenel po križu vse svoje življenje. Tudi za nas bo dobro, ako smo vedno pripravljeni nanj. Lažji nam bo, ako nas ne bo popolnoma presenetil.

Junaške duše gredo v tem do popolne pripravljenosti. Bral sem, da so neki verni ljudje nekega dne vzeli velik kos nepopisanega papirja in na spodnjem koncu napisali ne svojega imena, ampak besedo: Amen. Potem pa so svoje življenje in vse, kar jim more prinesiti, prepustili Bogu, naj on s svojo previdnostjo popiše prazni list z dolgo in morda bridko življenjsko zgodbo. Je to pretresljiv zgled velikih duš, v katerih zaupna vera v božjo previdnost neomejena in popolna. Taki ljudje sprejemajo vsak dan in vsako uro življenja tako, kot jih je Bog pripravil in določil in se prepuščajo njegovemu vodstvu brez pridržkov.

PRAKTIČEN NASVET

Kot je že vsak razumel, ne gre v tem našem razmišljanju toliko za samo besedo amen, kot za njen smisel in pomen. Amen sam je krepak, a malo kratek in suh. V molitvi nam je domač, drugače ne. Srce si želi bolj živih, toplejših izrazov vdanosti. Polno jih je in mnogi so nam znani in privajeni. Zelo primerno in lepo je v tem pogledu naše jutranje darovanje presvetemu Srcu Jezusovemu, v katerem mu darujemo vse molitve, dela in bridkosti vsakega dne. V trpljenju in zapuščenosti se spominjajmo Jezusovega klica na Oljski

gori: „Oče, ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“ Poln ljubeče vdanosti je zdihljaj: Vse za te, o presveto Srce Jezusovo! ali Presveto Srce Jezusovo, vate zaupam Eno molitev vdanosti naj še omenim, ki jo pripisujemo papežu Klemenu XI. in je bila domača in ljuba našemu svetniškemu Baragu. Takole se glasi: „O Bog, hočem, kar ti hočeš. Hočem, ker ti to hočeš. Hočem, kakor ti hočeš. Hočem, dokler ti hočeš.“ — Ta molitev je morda najpopolnejši krščanski amen, ki si ga moremo misliti. Med našo in božjo voljo se postavljajo besede: kar, ker, kakor in dokler. Ena za drugo nagibajo našo voljo k popolni vdanosti v božjo voljo, k vdanosti brez pridržkov, brez ozira na dogodke, čas, kraj in način, k pristanku brez ugovorov in pogojev. Kdor to molitev izgovori, ta se je res Bogu popolnoma in v vsem podvrgel. Sveti božji volji je podvrgel svojo preteklost, sedanost in prihodnost. Pripravil je k molku vse ugovore in pomisleke svojega srca, ukrotil je njegovo upornost, pomiril njegovo nepotrpežljivost. Božja moč je stopila na mesto človeške omahljivosti. Tako molitev, kadar privre iz verne, iskrene duše, je pravo junaško dejanje popolne bogovdanosti. Veliko bo plačilo, ki ga bo Bog takim dušam dal.

ZAKLJUČNE MISLI

Po božiču, dne 27. decembra, obhajamo god svetega Janeza Evangelista. Bil je med apostoli Jezusov ljubljeneec, ki mu je smel pri zadnji večerji sloneti na prsih in mu je Jezus, umirajoč na križu, izročil v varstvo svojo Mater. Poleg evangelija je napisal še tri apostolska pisma in zadnjo knjigo Nove zaveze: Skrivnostno razodetje. S to knjigo je božje razodetje zaključeno. Ko je v pregnanstvu na otoku Patmu končaval njeno zadnje poglavje, je v zamaknje-

nju zaslišal glas iz večnosti: „Dá, skoraj pridem!“ Bila je obljuba, da se bodo napovedi in obljube navdihnjene knjige skoraj in gotovo izpolnile. Apostol pa je bil tedaj že čez devetdeset let star. Nič bi se ne smeli čuditi, ako mu je napoved skorajšnjega prihoda Gospodovega zazvenela kot naznanilo njegove smrti. Zahrepenel je po njej, izmučen po tako bridkih in dolgih borbah in stiskah življenja. Zahrepenel je po uri, ko bo speč zagledal svojega Gospoda in Učenika, iz obličja v obličje. Njega, ki ga je vedno tako srčno ljubil. Ves prevzet je tedaj na Gospodov klic odgovoril, poln gorečega hrepenenja: „Amen.“

Pridi, Gospod Jezus!“ In je še za vernike vseh časov dostavil besede blagoslova: „Milost Gospoda Jezusa Kristusa z vsemi svetimi, Amen“ (22, 20-21).

Naj zato sveti krščanski amen v svojem globokem pomenu odmeva vedno tudi v naših srcih, na vseh potih in v vseh razmerah našega življenja, v veselju in žalosti, v sreči in nesreči, v dobrih in hudih dneh: Gospod, vate verujemo, vate zaupamo, tebe ljubimo, po tebi hrepenimo. Ti nas vodi, ti nas varuj, ti nas reši vsega hudega. Ti nas milostno sprejmi ob uri naše smrti.

Amen, pridi, Gospod Jezus!

ALOJZIJ KOŠMERLJ

Kardinal Döpfner je govoril

Nemki škofje so imeli od 28. do 31. avgusta svojo letno konferenco. Škofom v Vzhodni Nemčiji oblasti niso dale dovoljenja, da bi se je udeležili. Med škofi, ki niso mogli priti, so bili: berlinski škof Bengsch, predsednik škofovskih konferenc za Vzhodno Nemčijo; škof Spüllbeck iz Meissena (Saksonska) in pet pomožnih škofov.

Vsi nemški škofje, zbrani na konferenci, so bili zelo potrti, ker se je škofje Vzhodne Nemčije niso mogli udeležiti. Zato so izdali posebno izjavo, s katero so slovesno in odločno protestirali proti omejevanju verske svobode v Vzhodni Nemčiji. Obenem so izjavili, da nobene zapreke ne bodo omajale njihove zvestobe do sobratov v škofovstvu in do vseh vernikov Berlina in Vzhodne Nemčije.

Konferenco so škofje končali s posebno pobožnostjo v cerkvi, med katero je govoril kardinal Julij Döpfner, monakovski in freisingški nadškof. Opozoril je, da mora žalostna usoda tistih, ki trpé v Berlinu in Vzhodni Nemčiji,

ganiti vse ljudi. Kristjani morajo imeti vedno sočutje s tistimi, ki trpé. Posebno so dolžni sočustvovati s svojimi trpečimi rojaki nemški kristjani. V Nemčiji kristjani premalo molijo, da bi prenehala razdelitev dežele in da bi vsi kmalu dosegli versko svobodo.

Berlinska škofija preživlja zelo žalostne dneve. Naenkrat so se pretrgale najpristrénejše medsebojne vezi in številno žaloiger se je zelo pomnožilo. Berlin je doslej združeval oba dela razdeljene dežele. V njem so se mogli vršiti skupni dušnopastirski in dobrodelni sestanki. Ali bo morda ta ločitev dolga in trajna?

Potem je kardinal Döpfner spomnil, da je papež Pij XII. že 1942 napovedal, da bo materialistični duh oropal človeka dostojanstva njegove osebe, njegovih pravic, človeštvo pa miru in povzročil, da se mednarodne pogodbe ne bodo spoľnjevale. Ta napoved se je uresničila dobesedno. Zato je zelo važno, da vsi kristjani spoznajo resnost današnjega časa in se zavarujejo pred materializmom, ki taji Boga in njegovo нравno postavlo, človeku pa ponuja samo užitke tega sveta.

Velik vzgled kardinala Tardinija

Služil je zvesto Bogu in Cerkvi, služil je tudi dušam s svojim vsestranskim udejstvovanjem. Vedno je pokazal veliko dobre volje, ponižnosti in darežljivosti. Brez strahu je sprejel tudi svoj lastni križ, težave in trpljenje. Bil je tudi mož molitve. V tem je dal še posebej velik zgled, zato je zaslužil, da počiva v miru (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru v splošni avdienci, 2. 8. 1961).

Sv. Katarina Sienska je velik zgled tudi za naše čase

Živela je v izredno kritičnih časih. Bog jo je izbral, da je omehčala srca mogočnih. Blestela je vedno v milosti božji in molitvi. Zato je bila močna pred Bogom in dosegla veliko milosti za ljudi svojega časa. Kazala jim je pravo pot, kako se izogniti slabega in vztrajati v dobrem. Grešnike je opozarjala na pokoro, poravnala je dosti nasprotstev in pomirila veliko neprijateljev (Sv. oče Janez XXIII. v pismu vrhovnemu predstojniku dominikanskega reda, dne 20. 7. 1961).

Odgovornost katoliških intelektualcev

V naših časih je zelo potrebno, da katoliški intelektualci sodelujejo na vseh področjih udejstvovanja. To sodelovanje se mora organizirati na narodnem in mednarodnem področju. Poslanstvo intelektualcev je dvojno, duhovno in apostolsko ter časno in socialno. Zato morajo delati z vsemi močmi za rešitev duš in širjenje božjega kraljestva. Da pa bodo mogli to svojo nalogo dobro izvršiti, je potrebna solidna verska formacija. Ta ni nič manj važna kot temeljito poznanje različnih vprašanj tega sveta. Potem pa je treba nujno pristopiti k apostolatu razuma, k resničnemu intelektualnemu apostolatu, slonečemu na veliki ljubezni do bližnjega. Pri vsakem delu je treba biti pri-

GLAS IZ RIMA

pravljen na žrtve. Brez žrtve se ne da nič narediti. Zato naj vsak dela z vsemi močmi in Bog naj blagoslovi njegovo delo. (Pokojni kardinal Tardini v imenu sv. očeta v pismu glavnemu asistentu „Pax Romane“, dne 13. 7. 1961).

Združene države Sev. Amerike

Duhovnik kaldejskega obreda, ki je pripravljaval 40 nestorijanskih družin in njihovega duhovnikov na vstop v katoliško Cerkev, je izjavil, da so ponovni pozivi papeža h krščanski edinosti predvsem namenjeni tem kristjanom.

Tomaž M. Bidavid, župnik pri Svetem Efremu v Čikagu, je letos januarja dobil pismo od Ehhai S. Joseph, župnika asirskih nestorijancev, v katerem mu sporoča, da se namerava vrniti s svojimi verniki v katoliško Cerkev. No to sporočilo je župnik Bidavid odgovoril tako, da je februarja šel v Turlock in tam en mesec vsak večer razlagal ločenim bratom nauk katoliške Cerkve.

Omenjeni župnik pravi, da mu je duhovnik Jožef rekel: „Sveti oče Janez XXIII. je pokazal tako očetovsko zanimanje za kristjane, ki so zunaj Cerkve, da mu moramo odgovoditi na njegovo toplo vabilo. Zdi se nam, da je to edina pot, ki vodi do prave Cerkve.“

Manuel Alvarez, župnik presvetege Srca v Turlocku, je nestorijancem pogojno podell svet krst.

Duhovniški poklic je čisto božji dar. Toda gre skozi materino srce. Zato verno ljudstvo po pravici ceni duhovniške matere.

Bog daj našemu narodu veliko takih mater.

DUHOVNIŠKA MATI

Verno ljudstvo zelo spoštuje duhovniške matere. Pri novi maši gleda novomašnikovo mater skoraj toliko oči kot novomašnika samega. Ko umrje duhovniška mati, se zbere včasih več duhovnikov kot če umrje duhovnik sam; ne redko jo pride pokopat sam škof.

Postati mati duhovnika — to velja za največjo čast materinstva. In po pravici: saj duhovniška mati je tako blizu božji Materi!

Vsa čast in lepota Marijina izhaja iz njenega božjega materinstva. Svetu je rodila sonce — Kristusa, zato je še sama ožarjena od njegove svetlobe.

Duhovniška mati pa daje svetu drugega Kristusa-duhovnika, zato je tudi sama deležna izredne časti duhovništva.

Razgovor med Pijem XI. in francoskim škofom

Neki francoski škof je pripovedoval Piju XI., kakšno čast izkazuje duhovniškim materam. Ko je končano mašniško posvečenje, pokliče matere novomašnikov k oltarju. Tam se jim v imenu Cerkve zahvali in jim čestita, da so bile povzdignjene tako blizu Mariji, ki je svetu dala Velikega duhovnika. Na koncu izroči vsaki materi srebrno medaljo, ki je bila za to slovesnost posebej skovana. Na eni strani je podoba Marije z Detetom, na drugi strani pa napis: škof iz N. materi duhovnika M. v globoki hvaležnosti. — Ko je to slisal svetj oče, je bil za to kar navdušen.

Škof ga je prosil, naj po eni medalji blagoslovi vse medalje, ki jih bo v bodoče delil. Papež pa je naročil, naj škof vsaki duhovniški materi izrazi zahvalo tudi v imenu vrhovnega poglavarja vse Cerkve.

Postati mati duhovnika — to velja tudi za najglobljo željo vsake verne matere. Pred nekaj leti so v neki naši cerkvi postavljali nov marmornat oltar. Da pokrijejo stroške, je župnik napovedal darovanje. Vsak naj vloži svoj prispevek v pisemski ovitek, zraven pa lahko napiše, kaj želi od Boga doseči s tem darom. Te želje bodo pozneje vzdali v oltar. Res so ljudje pisali svoje želje: za srečo v gospodarstvu, za zdravje, za srečno zadnjo uro. Najbolj pa je župnika ganilo pismo neke matere. Od Boga je želela to milost, da bi pri tem oltarju kateri njenih sinov zapel novo mašo. Bog daj, da se ji uresniči ta plemenita želja!

Katera mati ne bi hotela take časti? Katera ne bi hotela biti podobna Porodnici božjega Zveličarja? Katera ne bi hotela postati dobrotnica človekova? Soodrešenica tisočev?

Mestece Lu v Italiji

Tako veliko milost pa je treba za služiti. Najprej z molitvijo. Če bi naše žene vedele, kaj vse premore molitev vernih mater, ako prosijo od Boga tisto, kar je nujno potrebno za zveličanje njihovih otrok!

Vzhodno od Turina v Italiji leži mestece Lu. Šteje z okolico vred kakih 4.000 duš. V zadnjih desetletjih je iz tega kraja izšlo nič manj kot 500 duhovnih in redovnih poklicev.

Odkod toliko poklicev? Še v prejšnjem stoletju je v tistem področju vladalo veliko pomanjkanje duhovnikov. Matere so s skrbjo gledale v bodočnost svojih otrok, ki ne bodo imeli prave verske vzgoje. Leta 1881 so se kar same začele ob prvih sobotah zbirati v cerkvi, kjer so darovale sv. mašo in obhajilo v sledeči namen: „O Gospod, daj, da bi eden mojih otrok postal duhovnik! Hočem živeti kot prava kristjana, želim navajati svoje k vsemu dobremu in si tako zaslužiti milost, da smem tebi, o Bog, darovati enega duhovnika!“

Škofija, ki pred 100 leti skoraj ni imela duhovnikov, jih ima danes v izobilju. Tudi naše matere bi rade duhovnikov. Kako jih bodo dosegle? Zbirajte se k molitvenim uram za duhovnike — ob prvih sobotah, ob četrtek pred prvim petkom in tako boste deležne milosti, da boste postale duhovniške matere!

Materina molitev je bila uslišana

Ne obupajte, če vaši sinovi ne kažejo zadosti resnosti in pobožnosti! Molitev vse premore!

Duhovni pisatelj p. Daniel Lord iz Družbe Jezusove pripoveduje: Nisem posebej ljubil duhovnikov in jezuitov. Nisem sicer imel z njimi nobenih slabih izkušenj, toda duhovniško življenje se mi je zdelo brezbarvno in kar dolgočasno. Nekoč so sošolci v višji gimnaziji delali načrte, kaj bo kateri postal. Moj najboljši prijatelj je odkril: Upam, da bom nekoč duhovnik. — No, sem rekel, — vsa srečo! Samo brez mene! To ni zame. — Vseeno sva se nekaj

mesecov pozneje peljala z istim vlakom v noviciat Družbe Jezusove. Kako je do tega prišlo. Ko je enaindvajsetletni Daniel boječe odkril svoji materi sklep, da postane jezuit, mu je mati odkrila skrivnost: „Kaj praviš k temu, da sem že leta molila za to!“ — In Daniel zaključuje: „Tako je tudi moja zgodba pravzaprav stara zgodba. Poklic ima svoj začetek ne pri možu, ampak pri ženi — njegovi materi.“

Tako je bilo tudi z Jezusom. Njegovo življenje se je začelo pravzaprav z brezmadežnostjo in svetostjo njegove Matere.

Vendar sama molitev ne bo zado-stovala. Marija je Jezusa tudi vzgajala za veliko poslanstvo. Treba bo nežno klico poklica, ki jo bo mati morda odkrila v srcu svojega otroka, podpirati, ščititi in razvijati. A kako? Za to ni treba velike izobrazbe ali znanja, še manj pa bogastva. Pač pa globoke vere in ljubezni do Boga, potem se bo prava pot vzgoje kar sama pokazala.

Da, bo rekla morda kakšna mati, lepo je imeti sina duhovnika. Toda jaz ga imam preveč rada, da bi ga dala od sebe! — nekatere matere se pri vsej svoji pobožnosti duhovnega poklica kar boje. Taka je bila na primer že Antuza, mati sv. Janeza Krizostoma. Ko ji je razodel željo, da bi postal duhovnik, je žalostno rekla. „Sin, ne delaj me še enkrat za vdovo!“

Besede kardinala Suharda

Take matere naj poslušajo, kaj jim je povedal pariški kardinal Suhard:

„Družinske matere! Obračamo se na vas, ker imate pri delu za Kristusovo kraljestvo posebno prednost. Ve želite postati duhovniške matere. Ko na to mislite, se morda bojite zase in za svojega otroka. Strah vas je, da bi ga izgubile, ali da bi se mu slabo godilo.

Če je tako, potem se ozrite nanjo, ki vam daje zgled, to je na Marijo. Tudi ona se je najprej prestrašila sporočila angela. Pa je vendar rekla svoj Fiat! Zgodi se! in vse se je spremenilo. Poslej je samo pričakovala in potem darovala svojega edinega in večnega Duhovnika...

Podobno kakor Marija ste tudi ve „blagoslovljene med ženami“. Za vas ni večje milosti od te, da darujete Kristusu glas, ki bo postal njegov, roke, ki bodo blagoslovljale in posvečevale kot njegove, telo, ki se bo z njim žrtvovalo kot pravni dar za rešitev sveta. Vsadite si globoko te misli! Če Bog govori na srce vašega otroka, ne zamorite v njem tega klica! Brez dvoma bo prišel dan, ko bo ta vaš ljubljeni otrok zapuščal rodno hišo in šel po svetu iskat in reševati svoje brate. Tedaj se vam bo srce trgalo v žalosti.

Lahko bi takrat rekli o vas, kar je rekel prerok: Po vaših bolečinah smo bili ozdravljeni. Toda, če Bogu darujete njega, ki ga Bog kliče, bodite prepričane, da vam ga bo Bog povrnil. Njegovo srce vas ne bo prenehalo ljubiti. Noben otrok vam ne bo bližji kot ta. In nikoli ne bo vaše veselje prenehalo, v misli, da ste Cerkvi podarile služabnika, svetu pa rešitelja.

Duhovniški poklic je čisto božji dar. Toda gre skozi materino srce.“

P. Miha Žužek, D. J.

Bratje, dajajmo Kristusa v svojih besedah, delih in življenju! Ne pozabimo pa, da ga ne bomo mogli dajati, če ga nimamo.

Peter Payet.

Kako dober mi je bil Bog, da me je poklical v svojo Cerkev. Tako lepo je v njej.

Emilija Lindner

V dnevih od 1. do 3. septembra je argentinsko Krščansko družinsko gibanje priredilo veliko zborovanje za mladino pod spodnjim skupnim naslovom. Prinašamo kratek izveček poteka teh večerov.

MLADINA V NA ZATOZNI KLOPI

„KDOR JE BREZ KRIVDE...“

Prvi večer so govorili o temi: Mladina pred življenjem.

Govorili so oče, mati, zastopnik mladine (dekle), duhovnik, zdravnik; končno, kdor je hotel.

Voditelj debate je zastavil vprašanje: „Ali so utemeljene obtožbe mladine? Če so, moramo tukaj dokazati.“

Dekle: Kaj hoče mladina? Kaj dela?

Išče resnice in pravice; skuša razumeti. Se daje, morda v preognjevitnem zaletu.

Toda ali smo danes pristna mladina, ki se daje, ali pa smo uporniki pred poburjujstvenjem, potvaro, pomanjkanjem iskrenosti, ki jih nahajamo v današnjem svetu?

Če smo to zadnje: ali je ta upor nekaj slabega?

Vendar nam manjka orožja v tem boju: vere in pristnega veselja, ne pa videza veselja, ki se prodaja v poljubnih, kozarcih whiskyja, kakih knjižurah...

Naša velika pustolovščina v tem svetu nas stiska. A ne bojimo se ne tega časa ne tega sveta; ne nehamo ga ljubiti in ga pustiti živeti. Zahtevamo le, da nam odrasli dajejo ljubezni, razumevanja, duhovnosti.

Oče: Je to dvojje svetov: odrasli in mladina. Med obema je spet zgraditi podrti most. A oče naj bo dober oče in širok dober otrok.

Mati: Prav, da mladina hoče živeti svoje življenje. A kako? V starših morajo razbrati govorico ljubezni, ki se kaže v vsakdanjih žrtvah. Če starši ne znajo mladini nasproti, naj vsaj mladina stori prvi korak.

Duhovnik: Mladina je bolna: a biti bolan ne pomeni, da človek more biti bolj zdrav. Vidimo mladino, ki hoče resnice, a prihaja z ranami, s problemi. Poglejmo znake bolezni. Kako se že pravi temu?

Zdravnik: Semiologija.

Duhovnik: Dobro, se bomo šli pa tega. (Smeh). Mladina hoče, da jo vadijo, A če jo trdo držimo, se upre: noče zmerom plačati ceno, ki jo terjajo njeni problemi.

Kaže, da se je je lotil marksizem: malo ji je za ideale; hoče hitro v prakso. Dejansko je nehote vržena v svet, brez priprave na življenje, ki ni ne spolnost, ampak delo, zabava, ljubezen.

Mladina ne ve, čemu naj živi in umira. Nima eshatologije: to se pravi, da nima nekaj onstran mladosti, za kar bi se ji splačalo živeti.

Zdravnik: Mladina je zmerom enaka. Očitamo ji: če bi razumela, če bi mislila takole, če bi delala takole... A potem bi bili odrasli, ne mladina. (Smeh)

Duhovnik: To je demagogija. (Smeh)

Zdravnik: Vzgojiti mladostnika je kot sezidati stavbo: od temeljev do notranjosti. V človeku je najprej telo, nato duševnost. Vzgoja mora biti celotna.

V duhovnem pa mladina mora imeti zgled doma; če ga ni tam, ga bo iskala drugje: tam pa lahko zaide. Starši se morajo približati mladini, a z mladim duhom. (Ploskanje)

Koliko fantov in deklet bere Freuda pred časom, a ga ne razume...

Naj bi se ne poročali pred 24. ali 25. letom...

Gospa iz dvorane: Pazite, g. doktor, ker vam dekleta znajo zabrisati kaj v glavo...

Zdravnik: Mislim, da ne. Kar verjetno bodo razumela.

Pij XI. je rekel, da je greh nekaj tako ostudnega, da že na prvi pogled odbija. Če pa ga človek opaža pogosto, sprva prizanaša, nato pomiluje, končno vzljubi. Tako je z mladino: beró porno-grafske romane, gledajo neprimerne predstave — in se jim dogaja podobno.

Voditelj: Ali bi kdo izmed navzočih želel spregovoriti?

Več mladostnikov: Prvi: šole vzgajajo avtomate. Profesorji na sploh ne znajo učiti.

Drugi: Ničesar nas konkretno ne nauče.

Tretji: Imamo ideale, a nam nihče ne

Peti: Doma in v okolju ne najdemo pobude, opore, navdušenja za svoje napore.

Zdravnik: Torej ni krize mladine. V krizi je svet, ki je materialističen in se zoperstavlja duhovnim vrednotam. Svet, v katerem velja: „Pametni živi od butca; butec pa od dela.“

Dekle (potrto): Imate ideale. Toda kateri so vaši ideali? Kakšne ideale naj si ustvari mladina s takimi knjigami, filmi in dejstvi, ki jih nudi okolje?

Mati (navdušeno): Odlično! Da bi te besede mogli razpihati na vse štiri vetrove in bi jih slišali naši pisatelji in filmski ljudje.

A ko je že tako, naj mladina sama v vse to stavi dih čistosti.

Dekle iz dvorane: Pustimo očitke in iskanje krivde. Krivdo imajo starši, vzgojitelji, okolje, mi sami. Pustimo očitke in se spravimo nov svet gradit!

Fant iz dvorane: Da. Našli bomo zgled zanj v Kristusu. Zgradili ga bomo s tem, da bomo delali dobro, živeli življenje vredno življenja, vzvišeno in pošteno, v skladu s Kristusovim božjim naukom. (Dolgo ploskanje)

Gospod iz dvorane: Neki pesnik je

pomaga. Če jih pokažemo, nas zavračajo...

Četrtri: Živimo v svetu laži, hinavščin, vojska; zato pa nam mladina hodi po zaprti poti...

zapisal „Mladina, božanski zaklad“. Če je ta mladina v krizi, pozdravljena kriza: Zaprta nas bo v nekaj dobrega. Zase sem prepričan, da je neka kriza; kriza pokorščine staršem in spoštovanja do

staršev (mrmranje). Tudi pa trdim, da, če mladina ne uboga, so starši dolžni, da razčlenijo vzroke in jih odstranijo.

Voditelj: Danes smo iskali stika z mladino. Ta je očitala, da živi v zmaterializiranem svetu; da ji odrasli nalagajo preveč prepovedi in krivde, ne najdejo pa v njih opore. Odrasli so priznali svoje zmote, kar je ponižno in pravilno: namesto razumevanja mladine so jim rajši vsiljevali svoje ukaze, zato je mladina šla predaleč v svojem naravnem teženju po sprostitev.

Moremo izluščiti dva zaključka: Treba je nujno obnoviti razgovor med obema: Mladina mora doumeti govorico, v kateri ji govore starši, ki celo v kaznovanju kažejo ljubezen.

Mladine ne prosimo, naj bo trpna, pač pa strpljiva; naj bo močna, pogumna, ostvarjajoča; naj teži za soglasjem s starši; a ne prosimo je, da se odpove svojim idealom.

Duhovnik: Prav, da mladina gradi: naj bo dejavna, a ne napadalna. Ne zamenjava naj križa za bat.

Odrasli smo zgradili svojo polovico mostu: naj zdaj mladina nadaljuje.

„NAPLAVLJENJE Z NOVIM VALOM“

Mladina naj se ne utopi z novim valom, ampak naj z njim srečno naplavi. To je bil namen drugega večera.

Predvajali so najprej sketch Julije O'Farrell de Molina. Igralci: sedem-najstletno dekle novega vala; prijateljica; starši.

Vsebina:

1. prizor:

Monika napove materi, da bo šla zvečer ven. Spremljal jo bo prijatelj, ki sicer ne zahaja na njen dom, a jo pogosto spremlja na sprehod.

Monika noče povedati materi, ne

kam gre, ne kdaj se vrne: take zastarele reči!

2. prizor:

Mamica, ki jo je bila pustila iti, se zbega in gre po svet k očku. Ta je silno zaposlen s svojim delom in nima časa za take malenkosti: pije whisky, govori bedastoče in se pripravlja naskrivaj na potovanje v Kordovo.

3. prizor:

Monika pripoveduje prijateljici dogodivščine prejšnje noči. Večerjala sta s fantom, šla v kino, na sprehod in končno na ples v psihoanalitično „boité“. Monika skrivnostno šepetaje: „Veš to je nočni lokal za vpeljane. Seveda ti ne morem povedati, kaj prazaprav je, ker ne boš razumela.“

Prijateljica ni včeraj padla z lune: Po kratki opombi pokaže Moniki časopisni izrezek, ki poroča o policijski raciji v tisti boite. Našli so omamila. Mladostnike, ki so jih zajeli, so peljali na stražnico, nato pa izročili staršem.

Monika: „No ja, kaj zato. Jaz sem šla pol ure prej domov! To se pravi, da se ni nič zgodilo!“

— — —

Potem je sledil razgovor. Mladina je podala svoja mnenja:

1. Oče bi moral biti bolj energičen in prepovedati nočne izhode 17-letni punčari, tembolj, ker ni povedala, kam gre.

2. Prevelika strogost je zastarana. Oče bi moral prepričati dekleta, da take zabave niso zanje.

3. Vzgoja mora začeti v zgodnji mladosti, sicer potem pride do takih izgredov.

4. Ni zadosti učiti ali pridigati. Treba je dati dober zgled: oče, ki gre v Córdoba, ne da bi povedal materi... ki se ne briga za dom...

5. Razlika med današnja in vče-

rajsnjo mladino je v tem, da ima da-našnja večje skrbi: velika večina mora študirati in delati.

6. Starši bi morali kazati stalno skrbnost in tako vzbuditi zaupanje otrok.

7. Kaj moremo pričakovati od družbe, v kateri živimo? Preveč je svobode; normalno, kaže, da je atomska bomba ali vsaj nje stalna grožnja; kar vodi v nevarno psihozo; časniki zmerom poročajo o zločinih, malo pa o plemenitih in vzvišenih čustvih. Kaj sploh more storiti mladina?

8. Živimo v drugačni dobi kakor naši očetje. Zato se morajo ti postaviti na mesto sinov in ti na staršev. Tako se bomo razumeli.

9. Naj dvignejo roko tisti, ki se čutijo zgubljeni ali nerazumevani. Če so manjšina, to pomeni, da ni večjih problemov.

Sprejeli so predlog. Le dva fanta sta dvignila roki. Nato je zaključil tisti, ki je stavil predlog: Torej je dokazano, da ni velikih problemov. Torej je jasno, da krščanska načela kot temelj morejo in morajo biti velika smernica za mladino, kot so za nas. (Dolgo ploskanje)

Duhovnik: Vprašam se, če to, kar se dogaja v družini, ne bo vdor razrednega boja, ki hoče razpreti družino, da bo tako laže razkrojil družbo.

Oče: Mislim, da ste zadeli žebico na glavico. To hočejo: razbiti družino!

A če bi spet povedli Boga v družino in se vrnili h krščanskim načelom v družini, bi izginilo nerazumevanje med starši in otroki. Vsa družba bi se okrepila. To je najmočnejše orožje proti komunizmu.

Duhovnik: Živimo eno največjih kriz krščanstvo. Nocoj smo videli, kaj se dogaja. Priznamo, da smo v krizi in jo trpimo, kot jo ves svet.

Mladina, danes smo videli, da dobro igrate. Ganilo nas je, ko smo gledali, kako ste branili svoje starše. Z vami je mogoče doigrati to tekmo.

Nocoj odhajamo z velikim upanjem v srce.

MLADINA — ODRASLI: 0—0

Tretji večer je imel za naslov: Ali je upornost mladine upravičena?

Sestavili so simbolično sodišče, ki

mu je predsedoval znani pasionist p. Richards. Sestavljali so ga še: tožilec, branilec, porota, priče in dva simbolična sojenca: fant in dekle s krinko na obližju.

Najprej so pričeli z rednimi obličnostmi. Nato so izpovedale priče, nekatere silno živahno in zanimivo.

Zatem so prišli takoj v končno obravnavo.

Tožilec: Mladina nam mora dati boljši svet. A zato se mora čutiti odgovorno: mora imeti svoj majhen „jaz“, ki naj se uveljavi v okoliščinah, ki jo obdajajo.

Ni mogoče tajiti krivde odraslih in krivde okolja. Pripravljen bi bil, zanjo terjati obsodbo, tako kot jo bom danes za mladino, sicer bi se to reklo, pustiti mladino na milost in nemilost v rokah izkvarjene dananšnje družbe.

Mladina danes na žalost teka za golimi tvarnostmi. Pred 30 ali 40 leti bi jo lahko spravili v tir prav po diletantsko: z nekaj zaušnicami; tudi staršem. Danes pa živimo Kubo, Brazilijo in dežele za železno zaveso. V tem ozračju se mora naša mladina ali preroditi ali pa bo plen prvega, ki jo pride zavojevat; ali se reši tvarnosti ali pa se pogrezne popolnoma vanjo. Jutri, ko bo očiščenje Zahoda zaradi nevarnosti z Vzhoda postala stvarnost, tedaj bomo zgradili boljši svet in v njem bo mladina imela odločilno vlogo.

A nimam zaupanja v bodočnost. Bojim se, da ne bomo rešili niti 10 odstotkov mladine, ki bi bila zdrava. Le 10 odstotkov okolja danes izpolnjuje svoje verske dolžnosti. Raste materializem.

Vendar svoji zahtevi po obsodbi hočem dati odrešilni smisel. Noben zakonik ne predvideva kazni za to mladino. Naj bo kazen v tem, da ta zdrava mla-

dina stori vse, da doume čut za odgovornost, ki ga tembolj manjka ostalim 90 odstotkom.

Obramba: Cenim razloge g. tožilca in priznam, da so me nekateri prepričali. Ne tajim nujnosti čuta odgovornosti v mladini. Dvomim pa o pravicah, ki jih imajo očetje, vzgojitelji, vsa družba, ko hočejo obsojati mladino.

Govorili ste o egoizmu mladih. Kar kaže, da je egoizem, so ostvarili starši sami. Ko otrok se rodi, hočejo vsi iz njega narediti komunista: Ima očetove oči, mamin nos, dedkova usta, ušesa starejšega bratca... Obenem ga pretisnejo kot salamo; k sreči danes zdravniki hočejo, da so vsaj roke proste...

Jasno, da tak otrok sanja o svobodi. Odrasli se morajo zavesti trenutka, ko otrok neha biti otrok in postane mož ali žena. Če je pri 18 letih sposoben voliti, bo jasno pri 15 sposoben, da si izvoli barvo obleke ali frizuro! Za starše pa je mladostnik zmerom premlad za take reči, ki jih hoče storiti, in prevelik za take, ki jih hoče opustiti.

Vendar sodim, da je mladina popolnoma odgovorna. Sta dva svetova; pokvarjeni izkvarjajoči, ki pozablja na duhovne vrednote, in duhovni, ki veruje v vrednote in nadnaravno usodo človeka. Črta ločnica pa ne poteka po meji starosti, marveč po sredi človeškega srca. Imamo nepopolno šolo, ki ne vzgaja celostno, in starše, ki ne znajo voditi svojih otrok in se pogosto izgube, ko hočejo do mladostnega razuma ali srca. Premalo je, da imajo starši pravico do ukazovanja: morajo znati ukazovati.

Rotim sodišče, da, namesto da obsodi ali oprosti, pokliče mizarja, ki naj razširi obtožno klop, kamor bi bilo treba privedi očete in matere, vzgojitelje in sploh vso družbo. Namesto sodišča potrebujemo okroglo mizo, da pri njej

vsi poiščejo boljših rešitev. Tako je treba delati v vseh družinah: prisrčen razgovor, ki naj poišče odpomočkov za vse zlo, ki ga krivično pripisujemo samo mladini.

Sodni rek: Na vprašanja „Koliko je odgovorna mladina za materialistično krizo, ki ogroža svet? Ali je odgovorna za krizo ljubezni, ki jo izkazuje rastoča počutnost? Kakšno vlogo ima v duhovni krizi naše dobe?“, potem ko smo zaslišali poroto, odločamo:

Oprostimo mladino in starše navedenih obdolžitev. A moramo opomniti starše: Treba je bolje poznati mladino; postaviti vsakega izmed njih v skupino, o katerih nam govori sodobno dušeslovje in ga voditi po zanje določenih smernicah. Treba se je čutiti bolj odgovorne pred to mladino, ki ni sama prišla na svet: ne jih vreči v družbeno življenje, ne da bi jih poučili skrivnosti

ljubezni; odpreti jim je rodovitna obzorja; stopiti v ožji stik z mladino. Treba je imeti pesniško srce in svetniško dušo. Treba jih je vzgajati za svobodo, da se bodo v njej mogli spojiti z občestvom.

Rotimo mladino, naj bo pravno-zadostilna, ne posnemalka. Naj premisli znova svoje stališče nasproti odgovornosti v delu; v zabavi — kjer naj odločno zavrne, kar ji nudijo odrasli z namenom, da jo skvarijo —; v hoji za Kristusom, a v modernem tempu, kjer je treba izbrati med materialističnim komunizmom in krščansko duhovnostjo; v ljubezni, kjer morajo trdno zavračati vse, ki bi hoteli zamenjavati ljubezen s spolnostjo, in morajo istiti ljubezen z duhovnim gledanjem, ki ni le strast ne nagnjenje, ampak globoka krščanska ljubezen.

Prisedil J. R.

DEKLE IZPOVEDUJE

„Po ljubezni je hrepenelo moje srce in ne biti ljubljena — je bilo moje trpljenje. Pa rajši bi vse življenje hudo trpela, kakor da bi izgubila sramežljivost, nežnočnost in dekliški ponos. Slutim, da bi s tem zgubila ono prečudno lepoto in moč dekliškega srca. Zato hočem in prosim Boga, da bi bila moja ljubezen vedno čista in sveta. Vem, da bi rajši umrla, kakor da bi se moja ljubezen spremenila v nekaj, česar bi ne mogla več imenovati ljubezen. Kajti ljubezen je sveta in božja, ono drugo čustvo pa tako zelo le zemeljsko.“

**VZEMI SI 5 MINUT
ZA 5 MISLI**

1. Nekateri gredo skozi življenje kakor skozi temni predor in si ne znajo razložiti od kod

PISMO SIVOLASEGA ŽUPNIKA ZALJUBLJENEMU FANTU

Dragi Janez!

Zadnjič sem obljubil, da Ti bom priporočil nekaj stvari, ki ustvarjajo družinsko srečo.

Jezus je dejal, da ljubezen vse povzame, vse je v njej obseženo.

Vse, kar je navdihnjeno od ljubezni do Boga ali od ljubezni do bližnjega, ki sta eno in isto, „diši po nebesih“.

Vse, kar je v zvezi s sovraštvom in njegovimi izrastki: maščevalnostjo, rahločutnostjo, zamrzo, pretiranim samoljubjem, itd., „diši po peklu“.

Ko greš „v vas“ k nevesti, premišluj med potjo, o čem bosta govorila, kaj naj bi bilo predmet Vajinega razgovora.

Doba pred zakonom je in mora biti, a ni vedno, učinkovita in skrbna priprava na zakonsko življenje.

Prav je, da se dobra krščanska ženin in nevesta pogovorita o vsem, od česar more biti odvisna njuna srečna ali nesrečna prihodnost.

Veliko ženinov in nevest se ne zna razgovarjati o nobeni resni stvari. Mudijo se le v praznih, večkrat plehkkih ali celo grešnih pogovorih.

Vidva ne bodita taka.

Toda vrniva se k temu, o čemer sva v začetku govorila, o ljubezni.

Vsi in družini ljubite najprej in nad vse res

Boga. Globoko v srce si vtisnite ti-le dve vodilni misli:

Prvič: Nobena stvar se ne da primerjati z življenjem, ki poteka v prijateljstvu z Bogom.

Drugič: Največja nesreča je smrtni greh.

In... to prinesite iz srca v življenje!

A ta ljubezen do Boga zahteva najprej poznanje Boga, božjih stvari in božje ustanove — Cerkve.

Ne moremo ljubiti, česar ne poznamo.

A ne moremo poznati, česar se nismo učili.

Torej se moramo najprej poučiti.

Kje? Pri pridigah, iz dobrih poučnih knjig, v katoliških organizacijah in še na druge načine.

Prav je tudi, da si uredita vsaj majhno, skromno družinsko knjižnico.

Težko je svetovati, katere knjige si nabavi. Kljub temu bom skušal navesti nekaj knjig, ki jih boš ob priložnosti (za god, za božič, za Miklavža, za veliko noč in podobno) podaril svoji nevesti.

Gotovo mora biti v vsaki družini na prvem mestu Sveto pismo, da ga boste lahko brali vsak večer vsaj po nekaj vrstic, začeniši z novo zavezo.

Z sv. pismom — katekizem. Ne samo za otroke: tudi sama ga stalno ponavlja.

In za tem? Prav je, da so od verskih knjig v domači knjižnici še: Zgodbe sv. pisma, Življenje svetnikov, Hoja za Kristusom in druge podobne knjige, o katerih boš po posvetovanju z drugimi uvidel, da bi Vama res koristile.

Gotovo Vama bo tudi glede tega morda še najboljše vedel svetovati Vajin spovednik.

In ko sva ravno pri spovedniku -- bi Ti smel nekaj svetovati? Izberita si že sedaj istega spovednika in mu ostanita zvesta tudi, ko bosta živel v zakonu.

Ne morem Ti povedati in naštetih vse dobro, ki iz tega poteka.

Skupna molitev.

Kadar družina moli, tedaj je Bog med njenimi člani navzoč. Saj je Jezus sam to zatrdil.

ves sijaj in trdnost in toplota, ki jo izžareva sonce — naša vera.

2. Kako lepa je naša katoliška vera! Zadovolji vse naše želje, umiri duha in srce napolni z upanjem.

3. Poživi svojo vero. — Kristus ni le blisk, ki posveti in ugasne. Ni le neki spomin, katerega naj zgodovina počasi zabriše.

„Kristus včeraj, danes in vedno“ — pravi sv. Pavel.

Kristus res živi!

4. Vera. — Da, pri mnogih kristjanih jo je najti zvrhano mero, toda le na jeziku, ko jo je treba z dejanji potrditi, pa skopni.

5. Jezus je dejal: „Vse zmore tisti, ki veruje.“ Prosi zato tudi ti z apostoli: „Gospod, pomnoži moje vero!“

MISEL NA SMRT

Prav gotovo boš tudi ti nekoč umrl. Ne veš pa, kdaj, kako in kje.

Zato bodi na smrt vedno pripravljen. Kristus opominja: „Čujte torej, ker ne veste na ure ne dneva.“

Za smrt si pripravljen s tem, da si v posvečujoči milosti.

S smrtjo se ti bo nehaj čas priprave za večnost. Jezus je rekel: „Pride noč, v kateri nihče ne more delati.“

Sv. Janez Bosco je navajal svoje gojence, da so vsak mesec opravili pripravo na smrt. Določi si dan, kdaj jo hočeš ta mesec opraviti tudi ti.

Takoj po smrti sodi Bog dušo vsakega človeka. Duša pregleda na kraju, kjer se loči od telesa, v božji luči hipoma vse svoje življenje in takoj vidi tudi božjo sodbo, kam naj gre: v vice, v nebesa, v pekel.

LEPE MISLI

V družini je oče „glava“, mati — kakor pravi papež Pij XI. — „srce“. Očetu gre prvenstvo oblasti, materi pa prvenstvo ljubezni.

Brez prave verske in npravne vzgoje bo vsa duševna izobrazba bolna. — Pij XI.

Poleg tega pogosto hodita k sv. zakramentom. Zlasti k sv. obhajilu. To je hrana, moč, opora in sreča naših duš.

Mislím, da ne velja proti temu noben izgovor. Malo prej vstanemo in je težava odpravljena, posebno če cerkev ni predaleč.

In ni isto, iti na delo sam ali z Bogom v duši.

Ljubezen do bližnjega — začeni pri sorodnikih, potem do prijateljev, sosedov in do človeštva sploh.

Če v našem srcu — kot nas vera uči — prebiva sam neskončni Bog, mar ne bo torej dovolj prostora tudi za vse ljudi oz. za ljubezen do njih?

A posebno ljubezen in usmiljenje imej do revežev. Bogu posodiš, kar daš revežu. In kako bogato poplača Bog vsako dobro delo!

Jezus se skriva pod podobo reveža: pomagaj temu skritemu Jezusu in Bog bo širokosrčno rosil svoj blagoslov na Tvoj dom.

In še... ljubezen do župnika.

Si kdaj opazoval, kako tudi najmanjši listič na drevesu živi in se hrani s sokom, ki mu prihaja iz korenine?

Poslušaj: Jezus je vsadil veliko drevo: On je oživljajoča korenina, polna življenjskega soka, ki ne želi drugega kot dati življenje vsem in to v izobilju. Papež, sv. oče, je deblo. Škofje so močnejše veje. Župniki, tanjše veje. A Ti in Tvoja nevesta sta kot dva lističa te veje.

Če bosta trdno med seboj združena in povezana z vejo, bosta prejemale Sok, Življenje, bosta srečna, sveta in nekoč nagrajena s srečno večnostjo.

Če bi se od veje odtrgala, bi to bilo strašno... pomenilo bi smrt duše, pogubo, pogubljenje.

Nekateri tega ne razumejo. Škoda zanje!

Ljubite župnika, poslušajte ga, ubogajte, pomagajte gmotno in umsko, darujte mu nekaj svojega časa, branite ga pred njegovimi nasprotniki,

v težavah se z njim posvetujta in tako... upajta na božji blagoslov.

Ljubita svojo hišo.

Vdihnita ji dušo, dajta ji življenje.

Kako?

Tako, da prosita duhovnika, naj jo pride blagosloviti. Pri tem lepem obredu bo molil: „Usliši nas, sveti Bog, vsemogočni Oče in pošlji iz nebeš svojega svetegča angela, da bo skrbel, podpiral, varoval, obiskal in branil vse, ki prebivajo v tej hiši. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.“

Na primernem mestu pripravita oltarček presv. Srcu Jezusovemu in se njemu posvetita.

Pri hiši imejta vedno tudi dve sveči, blagoslovljeni na svečnico.

Prižgal ju boš oz. ju bo prižgala Tvoja žena takrat, ko bo duhovnik komu izmed obeh prinesel sveto popotnico

Kajti vsega je na zemlji enkrat konec. Ta svet je samo vmesna postaja, na kateri nas vse opominja, da bo nekoč treba nadaljevati pot...

In treba bo oditi...

Tak je zakon življenja...

Ne da bi bilo s tem življenja konec, le spremeni se v večno življenje... srečno ali nesrečno.

Zate bo gotovo srečno, kajti tisti, ki je vestno vršil svoje vsakdanje dolžnosti, s pogledom uprtim v Boga, in je iskreno ljubil svojo ženo in otroke, tak se lahko mirno poslovijo od tega sveta. Od družine se loči le začasno, da se po kratkem presledku spet snidejo pri Očetu.

Pred zaključkom tega in teh pisem, dovoli sivolasemu župniku, ki je imel tako rad Tebe, fanta, zaljubljenega v nevesto, s katero nameravaš svojo sreča in ki Ti jo je Bog pokazal, izraziti eno samo željo: da bi Vama Bog dal, da bi bila vedno srečna, kolikor je to pač dosegljivo v tej solzni dolini, in da bi vsaj eden od Vajinih otrok postal duhovnik, ki bo klical božji blagoslov na tisoče in tisoče.

Te prisrčno pozdravlja

Tvoj župnik

VSE JE ZA NAS,
MI SMO ZA BOGA

Sv. Ignacij Lojolski je povzel namen človekovega ustvarjenja v stavku: „Človek je ustvarjen, da Boga, našega Gospoda slavi, mu izkazuje sveto spoštovanje, mu služi in se tako zveliča; druge stvari na zemlji pa so ustvarjene za človeka, da mu pomagajo doseči cilj, ki je zanj ustvarjen.“

Potem pa sv. Ignacij izvaja: „Iz tega sledi, da naj človek stvari toliko rabi, kolikor mu pomagajo za njegov namen, in da se jih mora toliko zdrževati, kolikor ga ovirajo.“

To je, kakor je dejal sv. Ignacij sam, „principio y fundamento“, prvo načelo in temelj, torej temeljno načelo vsega našega življenja.

SPET SO POSTALI VERNI

Pravijo, da sta devetnajsto in dvajseto stoletje stoletji nevere. Ta trditev deloma drži. Res pa je tudi, da sta ti dve stoletji stoletji vere, vrnitve k Bogu. Številni, ki so stali v prvih vrstah življenja, to izpričujejo. Naj navedemo le nekatere:

EVA LAVALLIERE

Eva Lavalliere (1886—1926) preprostega stanu je preživela grenko mladost. Zelo duhovita je kmalu zaslovela kot izborna gledališka igralka. Postala je bogata, bila oboževana, a je zšla versko in moralno.

Ko se je v zgodnjem jutru vračala z nočnega zabavišča mimo cerkve Srca Jezusovega (Montmartre, Pariz), jo je duhovnik, ki je stopil iz cerkve, žalosten pokaral, da pelje tako življenje v pogubljenje. Tega opomina ni mogla pozabiti...

Zapustila je gledališko kariero in stopila v samostan, nato pa je živela v samotni hišici v molitvi, premišljevanju in dobroti. Šla je celo misijonarit v Afriko, a se je vrnila, ker ji ni prišlo podnebje.

IZ MOJEGA DNEVNIKA

SOBOTA

Mladinski in slovenski problem me zadnje čase gnjavita. Pogovarjam se, debatiram, prepričujem, sebe najprej, potem druge, ugovarjam, dvomim, iščem, a mi postaja jasno.

PETEK

Kakor nalašč smo se dobili včeraj skupaj slovenski študentje in razpravljali o teh vprašanjih. Imam vtis, da bom te dni dnevnik polnil z mislimi, ki sem jih poln in ki jih ne bi rad pozabil.

Glavna osnova za vzdrževanje našega slovenstva v tujini je verjetno ta-le:

To, da smo Slovenci, je dejstvo, ki ga ni mogoče zbrisati, zanikati. Kar je, je. Slovenec sem. To je prvo, absolutno gočovo.

Vsaka narodnost pa nujno vključuje poseben slog življenja. Narodnost ni samo v imenu. V krvi jo nosimo s seboj. Skozi stoletja so se narodnostna bogastva nabirala v kri in vsak od nas jo nosi s seboj. Ta svoj slog življenja moram gojiti, da živim v skladu s tem, kar sem.

SOBOTA

Sinoči sem dolgo v noč premišljal o vsem tem.

Ni mi šla iz ušes misel abiturienta Andreja, ki je

rekel, da mi prevajamo iz španščine, kadar govorimo slovensko. Kako bi torej mi še mogli slovensko misliti?

„Res je,“ je predavatelj odgovoril, „kadar govoriš, misliš po špansko in tisto prevajaš v slovenščino. A vendar je ves tvoj globlji način mišljenja slovenski.“

Razumem kaj je hotel povedati, ali vsaj menim, da razumem. A me odgovor ne zadovolji povsem. Mislim, da ni bilo odgovorjeno na tisto vprašanje, zakaj prevajam iz španščine, kadar govorim slovensko.

Moje sinočnje misli so me privedle do tega spoznanja: mislimo po špansko in tiste misli prevajamo v slovenščino, kadar govorimo slovensko, edino zato, ker slovensko ne znamo dobro. Kdo bo ugovarjal. Tudi jaz sem si takoj ugovarjal. A sem si dokazal, da mora biti tako. Kje je dokaz?

Tu-le: kadar nekdo dobro obvlada tuj jezik, misli v njem, kadar govori. Pravil mi je gospod, s katerim večkrat debatirava, da je n. pr. on v začetku prevajal iz slovenščine v španščino, kadar je govoril špansko. Sedaj obvlada španščino tako, da misli po špansko, kadar govori špansko. Zato se lahko pri izražanju posluži španskih fraz. Vsak jezik ima namreč razen svojih besed tudi ves slog govorenja povsem svoj. In kadar si vstopil v ta slog in se znaš izražati v njem, je znamenje, da že misliš tudi v tistem jeziku, kadar govoriš v njem.

Tako je z našo španščino. Mislimo po špansko, ker znamo dobro španščino. Ne mislimo po slovensko, ker ne obvladamo slovenščine. O tem sem prepričan tako, kakor o tem, da je dvakrat dva štiri.

NEDELJA

Gospod, ki se je v četrtek oglasil k debati, nam je dal ti dve osnovni misli: Slovenska emigracija bo slovenska toliko časa, dokler bo imela slovensko zavedne inteligente. Slovenski inteligenti v bodočnosti smo pa sedanjí študentje.

Kar se minimalno zahteva, da je nekdo slovensko zaveden, je to, da zna dobro slovensko govoriti, brati in pisati. Brez tega ni slovenstva. Za pridobitev tega je pa treba vaje. Od tod smisel slovenske knjižnice, časopisov, revij, slovenskih tečajev, mladinskega lista in drugega.

Saj je res zanimivo, da se zanimamo za druge kulture, za svojo domačo imamo včasih tako malo smisla.

PAUL CLAUDEL

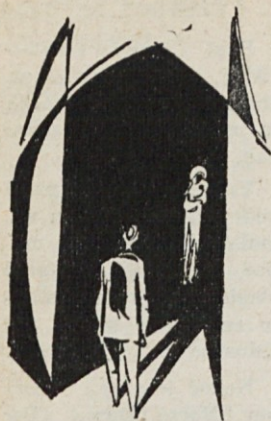
Paul Claudel (1886—1955), pisatelj, diplomat, francoski poslanik v ZDA in raznih drugih državah.

V laiški šoli je zašel pod vpliv Renana in zapadel materializmu, meneč, da vladajo vse neki slepi večni zakoni. Zdelo se mu je pa to vse žalostno in dolgočasno.

Nekoč je stopil v cerkev Notre Dame (Pariz), da bi dobil kak estetski motiv za svoje delo. Peli so Magnificat: „V hipu je bilo moje srce ganjeno — veroval sem. Pa s tako močjo, da mi od tedaj vse brezverske knjige, vse neprilike burnega življenja niso mogle vzeti vere. Bog je ranil moje srce.“ Vendar še ni veroval katoliško, meneč, da je nespametno, zakaj žrtvovati bi moral toliko tega, kar se mu je zdelo lepo in prijetno. „Mladeniči, ki tako lahkomišelnó zapravljajo vero, ne vedo, koliko stane, pridobiti jo spet.“

Bral je sv. pismo. Videl je, da vsaka njegova vrsta pobija lažne Renanove trditve.

Študiral je bogoslovna vprašanja; spoznal je, v kakih verskih predsodkih in v kakem verskem neznanju je živel. Po-

glabljal se je v Aristotela, v katoliške mislece (Pascala, Bossueta, Danteja...). Hodil je v cerkev, poslušal petje in molitve. Po štirih letih (1909) se je spreobrnil, prejel sveto obhajilo (drugo v svojem življenju!)

RAYMOND POINCARÉ

Raymond Poincaré (1860—1943), francoski predsednik v prvi svetovni vojni; zelo je slavil Renana. Ob koncu svojega življenja se je povrnil v katoliško Cerkev.

Rekel je: „Kdor je bil toliko proticerkven kot jaz in mu je mogoče meriti razvaline (naroda), tako nagrmadene, mora priznati eno: le s sodelovanjem vas duhovnikov in vas katoličanov je možno vrniti Franciji, kar ji manjka — dušo.“

TOREK

Ali je vredno ohranjati slovenstvo?

To je tisti ugovor, ki nam podre toliko načrtov. že od začetka si nismo jasni o tem vprašanju.

Odgovor sem si dal zgoraj: to, da sem Slovenec, je dejstvo, vsako življenjsko dejstvo je pa treba sprejeti in ravnati v skladu z njim.

A so še drugi razlogi. Tudi argentinskemu narodu bom največ prinesel, če bom svoje gojil. Tako se narodi medsebojno oplajajo. Če svoje zanikam, ne bom tukajšnjemu narodu ničesar dal.

Dalje: zakaj Nemci, Angleži in drugi kulturni narodi vzdržujejo v tukajšnji deželi svoj narodni značaj že stoletja, če je to nesmiselno?

In pa to: naša vera in poštenost je tesno povezana z narodnostjo. Kot nema priča živega krščanstva smo ob prvih četrtkih zvečer pri molitvenih urah ali ob nedeljah pri slovenskih mašah. Prav s tem, da v slovenskem okvirju živimo svoje krščanstvo, bogatimo tukajšnji narod.

SREDA

Kaj pa dolžnosti do tukajšnje dežele?

Lepo je bilo rečeno na sestanku: biti moramo dobri državljani, spoštovati tukajšnje vrednote, jih bogatiti, udeleževati se tukajšnjega življenja.

To se pravi, da ohranjanje lastne narodnosti in življenje v tuji ambient ni dvoje v opreki, ampak je možno oboje vskladiti in celo vzporediti tako, da se oboje medsebojno bogati.

PETEK

Mislil sem, da bo tudi govora o novem pojavu pri mladini, o uporništvu nove mladine po svetu.

Mogoče gledam preozko na to vprašanje, a sem prepričan, da je največ te novosti pri mladini v pomanjkanju vzgoje. Pomehkuženost, strah pred naporom, iskanje uživanja. V tem je največ, če ne celo vse.

NEDELJA

Mislím na to, da ni krivda le pri mladini, če noče biti slovenska. Ali bi skupnost ne morala nuditi stvari, ki jih sedaj išče mladina pri tujcih?

Predavanja, ki bi zares zanimala mlade, teater, kjer bi mladi sodelovali, telovadba in šport, pa močna povezava med vsemi... Tako nekako si predstavljám tisto, kar bi nas družilo in ohranjalo slovenske.

KAJ JE Z ZEDINJENJEM

Tiskovna agencija D.P.A. v Hamburgu je stavila kardinalu Bea več vprašanj o delu za zedinjenje. V odgovorih na ta vprašanja je kardinal Bea podal kratko poročilo o delu Tajništva za zedinjenje kristjanov, ki mu predseduje in o različnih odborih in nasprotovanjih nekатоličkih cerkva.

Časnikar, ki je prosil kardinala Bea za razgovor, je hotel najprej zvedeti, kakšne stike z Rimom imajo pravoslavni in protestanti potem, ko sta se približala Rim in Canterbury, kar dokazuje obisk doktor Fisherja pri papežu in zastopnik anglikancev, ki stalno prebiva v Rimu, da je tako lažnje v stiku z njim. Kardinal v svojem odgovorih ni prikrival težav. Cerkev ne doživlja posebnega zmagoslavja. Vendar je mnogo razlogov za upanje. Tem razlogom moramo posvečevati pozorno skrb in ljubezen.

Pravoslavni patriarh Athenágoras je izjavil že različnim osebam, ki jih je sprejel, da je pripravljen priti v Rim. Vendar pa tega, ne more prej storiti, dokler ne ve, kakšno stališče bo zavzela vsepravoslavna sinoda, ki se bo letos vršila. Najbrže, kakor hoče, patriarh Athenágoras bo lepo sprejet v Rm.

„In patriarh v Moskvi? Ali ne bo delal težav?“ je vprašal častnikar. Kardinal je odgovoril, da tega ne verjame. Ruska pravoslavna cerkev se prizadeva za vstop v Vesoljni svet vseh krščanskih cerkva. Zato delovanja patriarha Athenágorasa za zedinjenje ne bo oviral. Patriarh Aleksij v Moskvi res potrebuje sporazuma z vlado in državne denarne pomoči. Vendar pa zaradi tega še ne smemo misliti, da je učljivo orodje Kremlina.

O protestantih je izjavil kardinal

Bea, da jih vedno večje število prihaja v Rim. Najvačja težava pa je v tem, da noben protestantski zastopnik ne more govoriti za vso protestantsko skupnost, ampak le za tisto ločino, ki ji sam pripada. Nekoliko boljši je položaj v Nemčiji. Evangelijska cerkev v Nemčiji in Združene evangelijsko-lutranske cerkve Nemčije sta dve protestantski ustanovi, ki moreta vsaj denoma nastopati v imenu protestantskih cerkva v Nemčiji. Prav zato je tudi med nemškim protestanti več razumevanja in uvidevnosti. Reformirani protestantizem v Franciji pa še ni premagal ozkosrčnih očitkov in predsodkov preteklih časov. Vendar pa je nekaj uglednih oseb tudi med protestanti v Franciji, ki kažejo veliko naklonjenost in zanimanje za zbližanje z Rimom. Med njimi se posebno odlikujejo: predsednik Protestantske zveze v Franciji in reformirani redovniki vesoljne skupnosti v Taize.

Rim ima z Vesoljnim svetom cerkva le neuradne stike. Pravih predlogov za protestantsko zastopstvo doslej še ni bilo. Vendar kardinal Bea misli, da bi bila stalna izmenjava poročil s Tajništvom vesoljnega sveta cerkva koristna za obe strani.

Nazadnje je častnikar vprašal, kaj dela Tajništvo za zedinjenje kristjanov. Kardinal je odgovoril, da se zanima za vsa vprašanja, o katerih strokovnjaki govorijo ali pišejo na svetu in ki se bodo —kakor se zdi— tudi obravnavala na prihodnjem vesoljnem cerkvenem zboru. Tvarina je zelo obsežna. Mi smo jo zbrali, temeljito preučili in jo na sejah, ki so vsak teden zahtevale po sedem ur dnevnega dela, strnili v osnutke, predloge in smernice.

Ker so stavke po svetu in zlasti še v Argentini na dnevnem redu zato se nam poraja cela vrsta vprašanj, na katera večkrat ne znamo odgovoriti. Eno izmed najvažnejših vprašanj pa je vprašanje o tem, ali je stavka moralno dovoljena ali ne?

KAKO JE S STAVKAMI

Bogoslovni odbor v Lyonu, ki pod pokroviteljstvom cerkvenega načelstva združuje odlične bogoslovne znanstvenike, je priredil in objavil strokovno razpravo o delavski stavki in nravnem zakonu. Ta razprava je izredno važna zato, ker se naslanja na najnovejši socialni nauk zadnjih papežev in ker daje vsem katoličanom po svetu zelo koristna navodila.

Omenjena razprava odgovarja na zelo zapletena vprašanja, zakaj nastajajo stavke, kako se razvijajo in kakšne so njih posledice.

O stavki govorimo tedaj, kadar delavci po skupnem dogovoru ob istem času ustavijo, prekinajo dela v enem podjetju, v več podjetjih, ali — kadar je splošna stavka — v vseh podjetjih kake dežele ali države. S stavko si hočejo delavci zagotoviti red v svojem poklicu, ali doseči spolnitev svojih zahtev.

V zadnjih letih se delodajalci skoraj v vseh državah prizadevajo, da bi preprečili stavke in dosegli spravo, preden izbruhnejo. Če so pa stavke že izbruhnile, jih hočejo omejiti in s pogajanci doseči, da prenehajo.

Stavke dobivajo danes nove oblike. Dokaz za to so: opozorilne stavke, stavke za delovno ureditev, postopne stavke. Opozorilne ali svarilne stavke imenujemo tiste, katerih čas je omejen le na nekaj ur ali samo na en dan. Njih

namen je: doseči, da delodajalci takoj izpolnijo nujne zahteve delavcev. Če tega nočejo storiti, sindikat, ki je uredil stavko, ukaže delavcem stavkati toliko časa, dokler ne dosežejo popolne zmage.

Kadar je stavka za ureditev dela, delavci vztrajajo pri delu, vendar namenoma delajo manj, kakor navadno in tako zmanjšujejo proizvodnjo.

O postopni stavki pa govorimo tedaj, kadar delavci ne prenehajo naenkrat z delom v vsem podjetju, ampak prekinajo delo po dogovoru postopoma, najprej v eni delavnici, v enem podjetju, potem v drugem in tretjem itd. Tako povzroče, da nastane v podjetju zmeda in začne zastajati delo.

Današnje stavke imajo nove načine borbe. Sindikat ima s stavko, ki jo napove, navadno velike stroške, ker je dolžan tiste, ki stavkajo odškodovati, in jim povrniti škodo, ki jo zaradi stavke trpi. Uspehi stavke so večkrat dvomljivi, ker se delavci kmalu naveličajo žrtev. Zato se sindikati prizadevajo, da ustavijo delo na glavnih oddelkih na takozvanih „področnih ključih“ gospodarstva kake dežele ali države, nadaljujejo pa delo na manj važnih oddelkih. Brez elektrike večina podjetij ne more delovati. Brez prevoznih sredstev delavci ne morejo priti na delo. Ker trgovci ne morejo priti do pridelkov in različnih življenjskih potrebščin, je tudi prehrana dežele, oziroma države v nevarnosti. Stavka, ki izbruhne na teh „področnih ključih“ gospodarstva, navadno privede do tega, da mora velika množica delavcev usta-

viti delo tudi v drugih, manj važnih podjetjih.

Bogoslovni odbor v Lyonu upravičeno ugotavlja, da je med stavko in vojsko podobnost. Stavka je namreč po marksističnem pojmovanju neke vrste borba, to se pravi, razredna vojska, ki mora privedi od boja do boja do diktature proletariata. Pa tudi neodvisno od tega komunističnega pojmovanja je stavka večkrat nasilen izraz nasprotstva, spopada med delom in kapitalom.

ALI JE STAVKA DOVOLJENA?

Pri odgovoru na to vprašanje moramo upoštevati različne vrste stavk.

1. Politična stavka. Tako imenujemo delavsko stavko, ki ima namen delati proti državi, ali proti vsem tistim, ki imajo dejansko v rokah politično oblast; nima pa namena urejati poklicnih zadev. Tako hoče vlado prisiliti, da odstopi. Politična stavka, ki deluje proti državi in proti političnim oblastnikom, ni dovoljena. Noben sindikat nima pooblastla, da bi sam presojal politične zadeve. Delavci kot državljani imajo druga sredstva, da uveljavijo svoje stanovske zahteve in politične težnje: stranke, volilne listke, poslance, narodno skupščino. Politična stavka povzroča veliko zmedo med delavci, ker jih odvraca od vestnega spolnjenja vsakdanjih dolžnosti. Ogroža tudi mir v državi, ker daje drugim skupinam državljanov možnost, da z nasiljem uresničijo druge cilje, kakor pa so jih hoteli delavci doseči s politično stavko. Iz tega sledi, da je samo politična stavka dovoljena le tedaj, kadar je dovoljena tudi vstaja. Politična stavka se tedaj spremeni v revolucionarno (prevratno).

2. Revolucionarna stavka je bližnja ali daljna priprava na vstajo, pa tudi dejanje vstaje same. Krščanski mora-

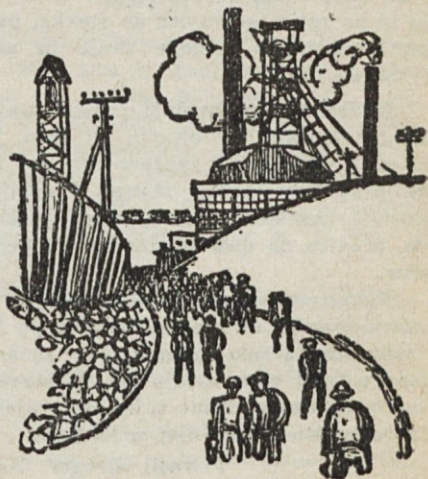
listi uče, da je vstaja samo tedaj dovoljena, kadar država izdaja splošni blagor svojih državljanov; kadar ni nobenega upanja, da bi to opustila drugače, kakor iz strahu pred orožjem; kadar je gotovo, da bo dosegla uspeh in končno, kadar je popolnoma izključeno, da bi povzročila več zla, kakor je tisto zlo, ki ga hoče preprečiti, oziroma odpraviti.

V demokratičnih državah, ki se normalno razvijajo, vsi ti pogoji niso nikoli spojnjeni. Vsaka vlada, ki bi namenoma izdajala splošni blagor, ali bi oropala državljane vseh dovoljenih sredstev, s katerimi bi mogli uveljaviti svoje politične težnje, bi s tem prenehala biti demokratična.

3. Poklicna stavka, ki hoče doseči, da bi podjetniki spoštovali sklenjene pogodbe, ali zagotoviti delavcem boljši socialni položaj, je dovoljena, kadar so spojnjeni naslednji pogoji:

a) kadar ima pravičen cilj: spoštovanje pogodb, izboljšanje socialnega položaja;

b) da je stavka res „zadnje sredstvo“, s katerim morejo delavci doseči

svoje pravice. Šele tedaj, kadar so delavci že izčrpali vsa druga sredstva, ki jih zakoni in skupne pogodbe nudijo v njihovo korist, je poklicna stavka dovoljena. Stavka je vedno, četudi včasih morda potrebno zlo, ker povzroča napetost med državljani, nered v delovanju podjetij in škodo narodnemu gospodarstvu. Zato se je treba stavk, kolikor mogoče izogibati. Stavka namreč tudi tedaj, kadar doseže popolno zmago, povzroča med tem, dokler traja, delavskim družinam, ki so v stiski, izgubo in pomanjkanje. Ljubezen in tudi pravičnost zahtevata, da se posameznim osebam in družinam prihrani vse nepotrebno trpljenje. Socialna pravičnost ne more dopustiti, da bi se povzročala družbi škoda, katere se more izogniti.

Samo tedaj torej, kadar so bila brez uspeha vsa sredstva, s katerimi bi bilo mogoče doseči spravo, smejo delavci uporabiti pravico, da stavkajo. Večina narodov je uvedla postopek za spravo. Ta postopek so ustanovile ali država sama, ali posebne pogodbe, ki so jih podpisale skupine delodajalcev in skupine delavcev, ali država po pogodbi s temi skupinami. Ti postopki ne jemljejo in ne zatirajo pravice do stavke, pač pa zmanjšujejo razloge zanjo in potrebo do nje.

Kadar delavci izvajajo pravico stavkanja, morajo po oznaki, ki smo jo navedli, spoštovati zahteve morale, to se pravi: spoštovati skupno blaginjo, pravice posameznih oseb, zlasti svobodo, pravico do dela in pravico do lastnine.

Bogoslovni odbor v Lyonu torej priznava pravico do stavke. Vendar pa je vsaka stavka zelo resna zadeva, za katero v vesti odgovarjajo vsi, ki stavko začno in vodijo, delavci, ki jo izvajajo in tudi tisti, ki pri njej sodelujejo.

Priredil Gregor Mali

ŠE DVE NOVICI

Francija

Mednarodni zdravniški odbor v Lurdu je izjavil, da zdravniška veda ne more razložiti treh ozdravljenj, ki so se zgodila v lurškem Marijinem svetišču. Francozinja Ginette Nouvel je ozdravila 1956 od hude bolezni vnetja jeter; Elise Oloi, Italijanka, 1958 od kostne jetike; Nemka Angela Thua 1950 od mnogovrstnega poapnenja žil. Zadnja je postala redovnica in sedaj živi v Lurdu. Vse tri slučaje ima zdaj v rokah cerkveni odbor, ki ugotavlja, če so ta ozdravljenja res čudežna.

Luksemburg

Pater Lombardi je na zborovanju v Luksemburgu govoril o stanju današnjega katoliškega sveta. Na eni strani moramo občudovati veliko število mučencev za vero, neštevilne zgledne svetosti, zlasti tudi tesno zvezo, ki je danes med Sveto stolico in škofi. Vse to dokazuje, da Cerkev živahno deluje.

Na drugi strani po uspehi svete Cerkve še niso v pravem soramerju z njeno življenjsko silo. Propad družin je strašno pohujšanje današnjega modernega sveta. Pater Lombardi misli, da je vzrok njenih neuspehov preveč individualistično mišljenje katoličanov. Razvijali smo vero le v navpični, manj pa v vodoravni smeri. Učili smo ljudi spolnjevati le dolžnosti do Boga, ne pa obenem tudi do bližnjega. Kristjani danes nimajo čuta za „nas“, za skupnost. Kriza današnjega življenja je posledica pomanjkanja skupne delavnosti kristjanov.

Pater Lombardi je končal z mislijo: Kadar je evangelij v kaki točki okrnjen, tedaj moramo svoje vero prav tako razvijati v vodoravni smeri (s spolnjevanjem dolžnosti do bližnjega, do človeške družbe) kakor v navpični smeri (s spolnjevanjem dolžnost do Boga).

V Venezueli, ki leži na severu Južne Amerike, živi več Slovencev. Da bomo tudi ostali Slovenci po svetu vsaj malo spoznali deželo in življenje rojakov, se je uredništvo DŽ obrnilo do slovenskega duhovnika, ki med njimi deluje, za kratko poročilo. Gospod se je prošnji rad odzval in poslal sledeče pismo:

VENEZUELA

IN SLOVENCİ V NJEJ

Venezuela je država z malo nad 7 milijonov prebivalcev in meri svojih 912.000 km². O tej deželi, zlasti kar se nas Slovencev tiče, bi lahko tole povedali:

Naši ljudje so se sem naselili šele po zadnji vojski. Do sedaj so mi znani le trije rojaki od preje. Po zadnji vojski so pa tujski napolnili deželo in z njimi so prišli tudi Slovenci. Razpršili so se po glavnih mestih: Maracay, Valencia, Puerto Cabello, Maracaibo in seveda Caracas, kjer jih je največ.

Danes živi v Venezueli okrog 70 družin (in še 3, ki niso poročene cerkveno), 138 samcev in okrog 125 otrok. Morda jih bo še kaj več, a ti so več ali manj nepoznani. Dijakov je malo.

Narodna zavest

Narodna zavest je kaj majhna. Najmanjša je morda prav med študenti. Čisto jih ne absorbiralo okolje. Nekateri sploh ne spregovore slovenske besede, niti ne s svojimi starši. Edino veliko in pomembno se jim zdi tukajšnja kultura in interesi. Drugi, ki se drže skupnosti, so narodno zavedni, a so v manjšini. Spet drugi pa kaj malo pokažejo, da jih je rodila slovenska mati. Kje je krivda? Težko je najti pravega krivca, ker je

več vzrokov. Se mi zdi, da je največja krivda v tem, ker do prihoda dušnega pastirja ni bilo tu slovenskega okolja. Da je temu res tako, sklepamo iz učinka, ki ga je imelo na otroke. Skraja „niso znali“ po naše govoriti; sedaj že nastopajo, rajajo in celo pišejo po slovensko. Drugi vzrok je premajhna zavest staršev, ki se niso dovolj zavzeli za to narodnostno vzgojo pri svojih otrokih. Nekateri so jih celo raje nemško učili ko slovensko, češ, da bo nemško bolj koristilo.

Kako je z vero?

Versko življenje naših rojakov. Težko je o tem do dna presoditi, kajti v srce vidi le Bog. Moramo seveda razlikovati. Nekateri ne prihajajo k našim slovenskim verskim prireditvam, A ni rečeno, da so svoje verske vaje popolnoma opustili, čeprav bo v mnogih slučajih držalo, posebno za te, ki žive v Caracasu.

Središče našega verskega življenja naj bi bila nedeljska sv. maša, ki jo imamo že nad 3 leta. Opaziti je, da k njej hodijo vedno eni in isti in da število — okrog 30 niti ne zraste niti se ne zmanjša. Naša skupna sv. maša ne bo ostala brez dobrih učinkov, saj te-

denska pridiga in božja milost daritve vedno pustita svojo sled. Poleg tega prav ti obiskovalci naše nedeljske maše kar radi bero slovensko versko čtivo.

Poleg skupne maše nas veže še skromno kulturno delovanje, ki pride do izraza predvsem na dveh prireditvah: Miklavž in Materinski dan. Oboje privabi lepo število rojakov.

In okolje?

Okolje, v katerem živimo, je kot v modernem svetu, zelo laično in veri hladno. To nam potrdi n. pr. dejstvo, da imamo v Caracasu izredno veliko kinodvoran. In vse so polne. Še nobeno filmsko podjetje ni šlo na „bankrot“. Javnih hiš tudi mrgoli. In nočnih lokalov. Vendar je pa zopet res, da imamo lepe zglede krščanskega življenja in ognja. Samo v vladi sede trije ministri, ki so zgled krščanskega moža in družinskega očeta. K maši gredo vsako nedeljo in pogosto pristopajo k sv. obhajilu. Na univerzi je precejšen del študentov dobrih katoličanov. Kardinal uži-

va splošni ugled. Cerkev se zelo trudi, da bi dvignila socialno raven preprostejšega ljudstva, ki je zelo nizko. Omenimo še tako zvane „cursillos de cristianidad“, ki vrše izredno lepo poslanstvo za obnovo družbe.

Oblasti so do Cerkve še dokaj tolerantne. Dajo ji svobodo in do sedaj ni bilo konflikta med obema oblastvima. Ob priliki kampanje za rožni venec, je oblast lepo sodelovala. V tem smislu ni kaj oporekati. Seveda so stvari, ki bi morale biti drugačne, kot n. pr. odprava razporeke, ali vzgojni minister bi moral biti boljši katoličan. Sedanji, pravijo, ni ravno hud antiklerikalec, a vendar ni tak, kot bi si ga želeli katoličani. Zato na odpravo laičnih šol zaenkrat ni pričakovati.

Katoličani v javnem življenju

Vpliv katoličanov na javno mnenje ni ravno velik, se zdi. A mimo Cerkve vlada ne more. Duhovniki imajo še kar avtoriteto. Vendar ne vodijo oni javnega mnenja. Tisk je v rokah liberalcev.

*Misijski križ
v Venezueli
je delo
slovenskih rok*

Cerkev ima v Caracasu en dnevnik, ki pa je zelo skromen (medtem ko je 6 drugih dnevnikov); tudi radio imajo katoličani, a je le eden, drugih pa morda deset. Edino na šolskem področju je Cerkev močna, kar seveda ni brez pomena. Cerkev vodi 934 osnovnih šol s 170.000 otroci; 184 srednjih 84 učiteljskih in ima celo univerzo. Tudi ima tucat obrtnih šol. Vendar vzgoja ne rodi zaželjenih sadov. To bi sklepal iz tega, ker sadovi ne dozore v bolj idealne poklice, ki so duhovniški in redovni. Niti moških niti ženskih poklicev ni kljub temu, da kar mrgoli katoliških zavodov.

Verouk v državnih šolah je problem v vseh južnoameriških državah. V Venezueli je dovoljen dve uri na teden, če ga žele starši in mu ne nasprotuje učiteljski zbor. A le v osnovnih šolah. Država s svoje strani veroučiteljev ne plačuje. Zato primanjkuje veroučnih moči. Kajti Cerkev tudi nima za to posebnega sklada. Vsak župnik si pomaga sam, kot si pač more in išče požrtvalnih oseb, ki mu pomagajo pri učenju verouka v šolah. Navadno so to dobre gospe, ki jih je kar lepo število. Hvala Bogu. Nadškofijski veroučni sekretariat plača nekaj učiteljic, da uče zlasti v revnejših predmestjih, kjer primanjkuje domačega učnega osebja. To delo je morda najtežje za katoliške apostole, ki niso vajeni dela v šolah (kar je večina). Neka gospa mi je dejala, da je ura verouka v šoli zanjo največja pokora in žrtev, ki jo doprinese

v življenju za Boga. Prav rad ji verjamem. Srednja šola nima dovoljenja za podobni pouk katekizma. Zato ni čudno, da v njih uče komunisti svoj marksistični katekizem.

Žalostno stanje kaže družina. Na sedmem mestu v svetu je Venezuela, kar se tiče števila nezakonskih otrok. Pravosodni minister pripravlja posebno družinsko zakonodajo, ki naj bi pomagala izboljšati to žalostno stanje. Revni sloji se ne poročajo. Bogati po kar brez izbire in premisleka in je zato med njimi veliko razporok, ali pa imajo še ob strani razne ljubice.

Tako, nekaj opazk iz našega življenja v Venezueli. Za zaključek bi lahko potegnili to rezultanto: Cerkev se trudi, da bi nesla Kristusov nauk v vse sloje prebivalstva. A kar ni prave duhovne rasti, čeprav se vidi zlasti med študirajočo mladino nek duhovni nemir. Zato je upanje, da bodočnost ne bo ravno temna. Po drugi strani pa je prevelika socialna razlika nevarnost za rdečo revolucijo. Prav ta nekrščanska poželjivost po imetju v revnih, da bi ga imeli brez konca in v bogatih, da bi se mu ne odpovedali prav nič, ustvarja medsebojno razredno sovraštvo, ki ga izrabljajo komunisti in vedno plamtijo čustva sovraštva proti bogatim.

Kar se tiče nas Slovencev pa tudi velja, da so se pravemu globokemu krščanskemu življenju odtujili, vendar je duhovnik pri njih še sprejet in zaželen.

JANEZ GRILC

BESEDE ANTONA MARTINA SLOMŠKA

- Materin jezik je velika dota, ki smo jo od svojih staršev prejeli.
- Prebrisana glava in pridne roke so boljše blago ko zlate gore.
- Kdor sam sebe povišuje, prazno glavo oznanjuje.
- Vsakemu stanu je Bog dal svojo dobroto, svojo lepoto, svojo žalost in svoje veselje. Vsak za svoje zahvali Boga in bodi zadovoljen!
- Kdor s svojimi starši lepo ravna, časno in večno srečo ima.

Delavstvo, ki danes odločilno vpliva po svetu, je tudi po krivdi nas katoličanov zajadralo v brezbožni tabor.

Delavstvo in Cerkev

Največji škandal preteklega stoletja je bila oddaljitost delavstva od katoliške Cerkve. Ta oddaljitost ali odpad se še nadaljuje, a že ne v taki meri kot pred sto leti. Smo pa priče, da delavska naselja in mestne četrti postajajo prava misijonska področja. V nekaterih delavskih naseljih tudi že 50% novorojenih otrok ni več krščenih, v katoliških deželah, kot sta n. pr. Španija in Argentina, pa samo 2—4% delavcev hodi ob nedeljah k sv. maši, ali na kakšen drug način čuti s Cerkvijo. Vse ostalo je izven Cerkve.

Veliki večini delavstva Cerkev ni tuja. Mnogi so izšli še iz vernih družin. So pa proti njej nerazpoloženi, o njenem delu in poslanstvu slabo poučeni. Nevednost in protiverska propaganda jih vodita v sovraštvo do Cerkve, ker jo smatrajo za ustanovo, ki je nasprotna njihovim interesom.

Toda velika večina delavcev ni ateistov. Verujejo v Boga in Njegovo vse-mogočnost. Na vprašanje zakaj verujejo pa pride tudi odgovor, da se v sili in potrebi človek mora k nečem zateči, zaupati in ga prositi. Boga smatrajo samo kot Dobroto, Ljubezen in Usmiljenje, ki ne zahteva od človeka pravnobnih dolžnosti. Bog samo daje in od človeka nič ne pričakuje. Tako pojmovanje in odnos do Boga vodi do odklanjanja duhovnikov in Cerkve kot posredovalcev med Bogom in ljudmi. Mislijo, da odnose z Bogom lahko vsak sam osebno uredi (protestantizem), du-

hovniki so pa kot neke vrste nadlega, ki izvršujejo svoj poklic zaradi komodnega življenja. Cerkev zamenjujejo z Vatikanom kot politično ustanovo v službi kapitalizma in imperializma (marksizem).

Mnogi izmed delavstva smatrajo tudi Cerkev kot ustanovo za ženske. Res je, da v naših časih v praktičnem cerkvenem življenju vernikov prevladuje ženski element in da so nekatere pobožnosti bližje psihologiji ženske kot moškega. To prepričanje mu potrjujejo tudi gotovi premožni krogi in intelektualci, ko vidijo, da oče pripelje ob nedeljah v avtomobilu v Cerkev ženo in hčer, sam pa ostane zunaj v avtomobilu in prebira časopis, dokler ni končano cerkveno opravilo. Cerkev naj bi bila nekaj, kar ni v skladu z moškostjo. Zato opažamo, da v mnogih delavskih družinah gredo ob nedeljah v cerkev samo žene in otroci, oče pa ob večjih praznikih in kakšni družinski slovesnosti. Ni nasproten veri in Cerkvi, noče pa biti enak z ženskami. Ko v takšnih delavskih družinah dorastejo otroci moškega spola, smatrajo za znak moške dozorelosti opustitev nedeljske sv. maše, prejetje zakramentov in izpolnjevanje dnevnih osnovnih verskih dolžnosti.

Precej splošno prepričanje med delavstvom je tudi, da jih Cerkev ne razume. Uči o bratstvu vseh ljudi, ki ga po njihovem ne more biti, ker jim bo delodajalec ali podjetnik vedno na-

sproten. Deli miloščino, ustanavlja do-
brodelne ustanove, a jih delavstvo od-
klanja, ker je trdno, nekako slepo
zaverovano v iskanje svoje pravice, ki
jo vidi vedno ogroženo ali poteptano.

Kaj pričakuje delavstvo od Cerkve?

Kljub vsem negativnim pojavom ne
smemo reči, da je delavsko stališče do
Cerkve popolnoma odklonilno. Celo
smemo upati, da se sedanje nerazpolo-
ženje ali celo sovraštvo more spreme-
niti v vdanost in ljubezen. Nikoli ne
smemo pozabiti, da delavstvo občuti
obstoj in delo Cerkve in od nje veliko
pričakuje, veliko več kot pa je v prak-
tičnem življenju deleženo. Ni pa tudi
nobenega dvoma, da Cerkev lahko ures-
niči delavska pričakovanja in jim po-
kaže edino pravo pot življenja in iska-
nje pravice. Samo Cerkev ima neizčrp-
ljive zaklade resnice, iz katerih more
črpati ves čas življenje človeškega ro-
du. Ima pa tudi nalogo od svojega
božjega Ustanovitelja, da mora učiti
vse ljudi, v vsem in v vsakemu razum-
ljivem jeziku. Ravno tega se delavstvo
zaveda in to pričakuje.

Samo dva primera

Severnoameriški sindikalist in so-
cialni delavec Richard L. G. Deverall
pripoveduje v članku „Tako je bilo“
(jezuitska revija Social Order, maj
1961, str. 195—200), da je bil katoliško
vzgojen in hodil v katoliške šole. Ko
pa je iskal zaposlitev, je bil odklonjen
zato, ker je bil katoličan. Videl je tudi,
da krščanska načela niso upoštevana v
delovnih odnosih. Sam je poznal okrož-
nico papeža Leona XIII. Rerum nova-
rum, a je bila velikemu številu kato-
ličanov njegove dobe tuja. V dobi go-
spodarske krize po letu 1929, ko se je
delavstvu storilo toliko krivic, so v
cerkvah še vedno pridigali samo o či-
stosti, o pravici do življenja in vabil

vernike, da se naj vpišejo v Društvo
Najsvetejšega Imena. Niso se pa do-
taknili perečega problema brezposelnos-
ti, krivic, ki so se godile delavcem,
kako pomagati ljudem brez dela, strehe
in hrane v mrazu. Marsikateri delavec,
ki je redno hodil v cerkev, jo je zapu-
stil. Le redki izmed katoličanov so
brani delavstvo, med temi v prvi vrsti
kardinal Gibbson, pater Peter E. Dietz
od Legije Pravičnosti in Washington-
ski „socialistični“ duhovnik pater John
A. Ryan. Toda veliko duhovnikov po
župnijah je v istih dneh mirno obisko-
valo samo bolnike ali pa so igrali golf.
To so bili izredno nevarni časi za ka-
toliško Cerkev. Tudi življenjski ideal
katoliškega intelektualca laika je bil
denar. Vse je častilo zlato tele. Ozračje
se je spremenilo, ko je nastopil pater
Coughlin s svojimi radijskimi govori.
Ko je bil ameriški kapitalizem na tleh,
je bila beseda patra Coughlina glas iz
puščave. Posredoval je Amerikancem
socialni evangelij in nauk Cerkve. Nje-
govi govori so bili naslednji dan pred-
met razgovorov in debat v pisarnah,
delavnicah in tovarnah. V marsičem je
bil dejanski predhodnik socialnih re-
form poznejšega predsednika F. D.
Roosevelta.

Delavci želijo, da jim tudi duhov-
niki v Cerkvi in izven nje govorijo o

njihovih življenjskih problemih, obso-
diijo krivice, se zanje zanimajo in naka-
zujejo rešitve. Želijo, da jih seznanjajo
s socialnim naukom Cerkve, ga ozna-
njajo ter posredujejo vsem slojem in
stanovom. Želijo, da jim Cerkev tudi
v vsakdanjem življenju vedno in povsod
postane praktično ljubeča mati.

Duhovniki v deželi komunističnega
preganjanja, Čehoslovaški, so v kon-
centracijskem taborišču premišljevali
preteklost in prišli do naslednjih za-
ključkov:

„Preveč pogosto smo pozabljali, da
je Kristus prišel streč in ne, da bi se
mu streglo, mi smo pa izkoristili naše
duhovniško dostojanstvo in se postavili
v vrsto tistih, ki se jim streže. Naša
skrb za stvarne potrebe življenja morda
ni bilo vedno v skladu z načeli o evan-
geljskem uboštvu. Pogostokrat smo
skrbeli le za lastne potrebe, živeli v
toplih stanovanjih brez prizadevanj za
Kristusa, ki je bil lačen in trepetal od
mraza v naših bratih pod okni naših
stanovanj... In morda ni res, da bi
morale biti naše hiše živa središča lju-
bezni Kristusove? S praktičnim vzgle-
dom nas učite ljubezni, o kateri šte
nam pridigali in nam govorijo vaše
knjige, nam pravijo komunisti.“

„V socialnih konflikth našega časa
smo pogosto podpirali eno stran — vsaj
moralno. Nismo znali protestirati proti
socialnim krivicam zaradi strahu, da
ne bi izgubili miloščino naših dobrot-
nikov, ki po drugi strani niso bili niti
najboljši kristjani. Vse to je pospešilo
v revnih in delavcih vtis, da ne pripa-
damo njim, ampak bogatim. Tam kjer
duhovniki niso samo govorili o krščan-
ski ljubezni, ampak so jo tudi praktič-
no izvajali, tam kjer so vršili aktivno
socialni apostolat, povsod tam je imel
komunizem težak dostop in obtožbe ko-
munistov proti duhovnikom ne dosežejo

zaželenih uspehov. To priznanje je
morda preveč trdo. Dejansko je. Če pa
strogo presodimo naše preteklo duhov-
niško življenje, ga s tem nečemo pod-
cenjevati. Versko življenje v naši de-
želi, predvsem v gotovih pokrajinah,
je bilo močno živo. In je še... Obža-
lujemo pa sedaj po naši deportaciji
samo to, da morda nismo naših ver-
nikov dovolj pripravili za heroične čase,
ki potrebujejo resničnih svetnikov“ (Ci-
tirano v knjigi H. Chambre S. J., Cris-
tanišmo y comunismo, str. 142—143,
Editorial Casal y Vall, Andona).

Dolžnosti katoliških laikov

Katoliška Cerkev se veliko trudi za
povratak delavskih množic v njeno na-
ročje. Vendar je delo precej otežkočeno.
Duhovniki nimajo dostopa v delavnice
in tovarne. Poskus duhovnikov delav-
cev ni vedno prinesel pričakovanih
uspehov. Ostane tako možnost in dolž-
nost, da na tem področju zavzamejo
svoje mesto katoliški laiki, predvsem
intelektualci in mladina.

V zadnjih desetletjih opazamo, da
se je tudi med katoliškimi laiki udoma-
čila težnja, da se duhovniki umaknejo
iz položajev v javnem življenju, v koli-
kor jih še imajo. Javno življenje, ozi-
roma njegovo vodstvo naj postane iz-
ključna domena laikov. Toda izpraznje-
na mesta po duhovnikih niso zasedena
dovolj močno. Tisti, ki pridejo na njho-
va mesta, ali niso dovolj pripravljeni
ali pa nimajo volje do dela. Vsled tega
nastanejo vrzeli in se povzroča velika
škoda. To se posebej opaža na social-
nem področju. Redki izmed laikov so
tako vneti socialni delavci kot so bili
duhovniki v zadnjih desetletjih pretek-
lega in prvih desetletjih sedanjega sto-
letja. To je tudi eden izmed vzrokov,
da se oddaljitev delavstva od Cerkve
še nadaljuje.

Smo tudi priče, da se nasprotniki Cerkve in krščanstva vedno bolj istovetijo z delavci in se postavljajo za njihove zagovornike. To opazamo že pri srednješolskih dijakih, slušateljih univerz in intelektualci na splošno. Je postalo nekaj tako sodobnega, da si sploh drugače predstavljati ne morejo. Če je potrebno, gredo na ulice skupaj z delavci in zahtevajo njihove pravice.

Nihče, ki resno misli, ne dvomi, da gre v glavnem za propagando. Vendar pa zopet ni mogoče, da delavci ne bi imeli nikoli prav in njihovih zahtev ne bi mogl braniti javno tudi katoličani. Delavci se čutijo osamljene, želijo si prijateljev, ki priznajo njihove probleme, težave in krivice. To je storil Marks v sredi preteklega stoletja, zato je zaslepil toliko delavstva, to delajo tudi v naših dneh vsi, ki mu sledijo, kljub temu, da delavstvu ne mislijo resno pomagati, v kolikor to ne gre v račun njihovim lastnim interesom.

Brez strahu in sramu morajo tudi katoličani javno priznati krivice, ki se še vedno godijo delavskemu sloju, protestirati proti njim, če je potrebno in iskati rešitve. Z dobrim poznanjem socialnega nauka Cerkve se morajo približati delavcem, jih vzgajati, posredovati duhovne in kulturne dobrine, potrebne za človeka dostojno življenje.

Gledano na splošno vidimo, da imajo nasprotniki Cerkve več ugleda v javnem življenju, znanosti in kulturi kot katoliški laiki. O tem vprašanju se precej razpravlja v Združenih državah. Kato-

liški laik se navadno zadovolji s povprečnostjo, je zadovoljen z mirnim družinskim življenjem, prijateljskimi odnosi z dušnim pastirjem ter mu je zelo prijetno, da se hladi v senci cerkvene hierarhiije. Večjih ambicij ne pokaže, omeji se na mehanično izvrševanje vsakdanjih osnovnih dolžnosti.

Katoličani, čeprav številčno močni, ne bomo dosi pomenili v javnem življenju. Če ne bomo imeli več vpliva v vodstvu gospodarstva, v politiki, socialnem življenju, kulturi in znanosti. Več znanstvenikov, strokovnjakov in kulturnih delavcev, ki bodo odločali v javnih zadevah mora iziti iz katoliških vrst. Delavske množice se vedno nagibljejo na tisto stran in iščejo opore pri tistih, ki odločajo v javnih zadevah.

Dosedanje priprave mladih delavcev za apostolat med delavstvom je ostala v precejšnji meri pri mladostnem navdušenju. Potem ko so si ustanovili lastno družinsko življenje, ugasne plamen gorečnosti in jih kot može bolj redko srečamo v aktivnem sindikalnem življenju.

Ko bodo podjetniki in delodajalci katoličani manjši skupuhi ali oderuhi, bolj pravični kot so nekatoličani ali brezverci, potem bodo imeli tudi delavci več zaupanja v Cerkev in njen socialni nauk. Laže bodo našli pot povratka.

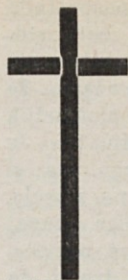
Sodobni katoličani moramo imeti več močne vere, več samozvesti, volje do trdega dela, vztrajnosti in ljubezni do bližnjega. Potem tudi uspehi apostolata med delavstvom ne bodo izostali.

AVGUST HORVAT

Prvo, kar moremo storiti koristnega za duše drugih, je to, da se z vsemi močmi trudimo za lastno spreobrnjenje. — Charles de Foncauld Umetniška pomembnost knjige zavisi le od tega, koliko more bralca poduhoviti in mu odpreti nov bistven pogled v skrivnost življenja, ga s svojo lepoto pritegniti in ga napraviti boljšega človeka. —

Chesterton

Jugoslovanska pot v socializmu se v marsičem loči od sovjetske. To moremo opaziti tudi v razmerju do različnih verskih skupnosti, ki živijo v Jugoslaviji. Jugoslovanski socializem se ni odrekel Marksovih trditvam, da so vse vere opij za ljudstvo in da pomenijo zato ostanek nazadnjaštva in sredstvo kapitalistov za vlado nad množicami; tudi se ni odrekel končnemu cilju, da hoče zgraditi brezrazredno družbo, kjer ne bo več ne države ne vere. Kljub temu pa je opaziti, da je jugoslovansko postopanje do raznih cerkva bolj elastično in manj nasilno kot je v Sovjetiji ali pri njenih satelitih. Prva leta po revoluciji je sicer tudi Jugoslavija vpeljala iste sisteme nasilnega preganjanja Cerkev in duhovnikov ter vernikov kot Stalin. O teh sistemih nas dovolj dobro pouči knjiga Pred vrati pekla, ki jo je napisal Branko Bohinc in ki je sedaj izšla v Buenos Airesu. To so popisani tisti stalinistični sistemi, ki se jih je tudi jugoslovanski komunizem posluževal nekako do leta 1950. Pozneje je pa opaziti počasno, a nenehno prilagajevanje razmeram. To se pravi v boju zoper vero se vedno manj poslužujejo nasilnih, represivnih sredstev in se vedno bolj zatekajo k drugim, zlasti k temeljitejši vzgoji mladine v materialističnem svetovnem naziranju. Z verskimi skupinami vernikov skušajo doseči neki modus vivendi, kot pravimo. Zato so izdelali posebna zakonska določila o pravnem položaju verskih skupnosti (leta 1953). Nekatere ver. skupnosti so ta določila sprejela; katol. Cerkev jih pa ni. kot je znano. Kljub temu gre jugoslovanski režim svojo pot naprej, da najde vedno boljše ureditev z verskimi skupnostmi. Korak na tej poti pomenijo tudi novi predpisi, ki jih je pred nedavnim prejel Izvršni svet Ljudske republike Slovenije na predlog Komisi-

Iz

Slovenije

je za verska vprašanja. O teh novih predpisih piše Bogdan Cepuder v Delu z dne 6. avgusta.

Glavne misli so:

1. V krajih, oziroma naseljih večjih mest, kjer nimajo cerkve, bodo smeli opravljati verske obrede tudi v drugih prostorih, oziroma poslopjih, da le odgovarjajo predpisom o javnih prostorih in da verska skupnost tak prostor pravočasno javi občinski oblasti. To je n. pr. slučaj Nove Gorice, kjer nimajo cerkve.

2. Na pokopališčih se bodo smeli opravljati vsi tisti verski obredi, ki se po običaju opravljajo na pokopališču, in sicer v skladu s predpisi o pokopališčih.

3. Isto velja o procesijah in drugih zborih izven cerkva.

4. Glede krsta otrok bo potrebno pismeno dovoljenje staršev le v primeru, da eden ali drugi od roditeljev ali otrokov skrbnik ni navzoč.

5. O poučevanju verouka so določili, da se bo odslej smel vršiti pouk tudi izven cerkva, v župniščih, kaplanilah ali tudi v kakem drugem prostoru, ki ga verska skupnost v ta namen določi. Za to ne bo potrebno predhodno dovoljenje, temveč samo prijava prostora pristojni občinski oblasti, ki bo pregledala le, če prostori odgovarjajo predpisom o javnih prostorih.

6. Za obiskovanje verouka ne bo več potrebno pismeno dovoljenje staršev, temveč bo zadostovalo ustno privoljenje.

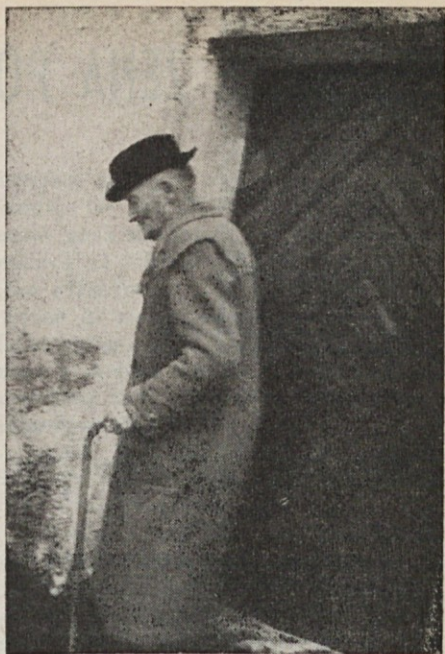
7. Uredba ima nadalje predpise za ustanavljanje šol za pripravo duhovniškega naraščaja in za redovne noviciate. Tudi glede tega so vpeljali novost, da se take šole smejo odpret, da le pristojna verska oblast prijavi take šole in priloži pravilnik o notranji ureditvi in delu teh šol.

8. In končno še nova določila za pobiranje miloščine in prostovoljnih prispevkov. Od sedaj naprej se bodo taki prispevki smeli pobirati tudi v župniščih, kaplanijah in drugih prostorih, kjer se stalno opravljajo verski posli. Glede tega veljajo stalni predpisi o finančnem poslovanju.

Novost nove odredbe je predvsem v tem, da nekoliko bolj jasno pojasnjuje splošna določila zakona o verskih skupnostih in da prenaša reševanje teh zadev na občinske odbore kot na edino pristojno oblast.

Pojasnila

B. Cepuder, ki je članek napisal, pristavlja: „Napačno bi bilo sklepati, da so s tem že vsa vprašanja dokončno rešena in vse težave premagane. Goto-vo pa je, da že sama uredba kot izhodišče nudi dovolj možnosti za rešitev preostalih nerešenih vprašanj in za premagovanje preostalih težav“. Daje pa tudi razumeti, da partija s tem ne odstopa od svojih končnih ciljev. „Znano je stališče, da religije niso mogoče odpraviti z administrativnimi sredstvi, ampak z nenehnim razvijanjem socialističnih družbenih odnosov, s širjenjem znanstvenih spoznanj in s splošnim stopnjevanjem človeške zavesti“. Končno pojasni postopanje režima do Cerkve in do religije. Do Cerkve je treba najti ustrezne odnose, ker je pač Cerkev še vedno dejstvo, do katerega mora režim

Franc Ksaver Meško l. 1960

zavzeti stališče. Zaradi tega, pravi, popušcanje Cerkvi mora biti minimalno, ker je ne moremo za sedaj odstraniti s sveta. Delo za socialistični in s tem za brezbožni razvoj družbe pa mora biti maksimalno. Zato bomo še nadalje pristostvovali postopnemu urejevanju juridičnih odnosov med Cerkvijo in ljudsko oblastjo na eni strani, na drugi pa se bo stopnjevalo tudi delo partije za materialistino vzgojo mladine in za uveljavitev marksističnih idej v celotnem življenju. Idejni boj med partijo in religijo bo ostal nespremenjen še nadalje, če se ne bo še bolj stopnjeval. Toda idejnega boja se Cerkev ne straši, da bi le imela ustrezno svobodo za tak boj. Te svobode pa še vedno nima.

(Kat. glas)

KATOLISKA ŽENA POSPEŠEVALKA EDINOSTI

„Če razmišljate o nujni in bistveni enotnosti sveta v Kristusu in njegovi Cerkvi, vidite, da katoliška žena more in mora že po svoji naravi in poklicu in v zmožnostih biti vir in sredstvo edinosti v družini, v socialnem in narodnem in mednarodnem življenju,“ je rekel sv. oče Janez XXIII. v svojem govoru pred ženami iz 60 dežel in 5 kontinentov, ki so se ob priliki petdesetletnice Svetovne zveze kat. ženskih organizacij sešle v Rimu, da z razgovori, referati in predavanju razpravljajo o „katoliški ženi pospeševalki edinosti“.

Besede „kongres“ si ne moremo več odmisлити iz človeškega jezikovnega zaklada, odkar moderna prevozna sredstva dnevno prevažajo ljudi na razne kongrese. Samo v Večnem mestu naj bi en kongres takoj sledil drugemu. Pri vsem tem se pa večkrat tiho ali pa glasno zbuja sum, da se pri takih zborovanjih posebno veliko govori, pa malo bistvenega stori.

Kaj pa je se storilo na tem kongresu Svetovne zveze katoliških ženskih organizacij?

Dejansko je delalo sedem študijskih komisij o sledečih vprašanjih: Katoliška žena pospeševalka enotnosti 1.) nasproti samj sebi, 2.) v družini, 3.) v skupnem življenju, 4.) v svojem poklicu, 5.) v narodnem življenju, 6.) v mednarodnem življenju, in 7.) nasproti materializmu.

Glede na zanimanje, nagnjenje in pa znanje jezikov se je vsaka lahko udeležila, katerega zborovanja se je hotela. Točka 7.) n. pr. se je obravnavala samo v nemščini. Vsa vprašanja

so se pa obravnavala z vso resnostjo in vestnostjo ter natančnostjo, kar vse je poživljala izmenjava izkušenj.

Tako je prva študijska komisija razpravljala, kako naj bi se moglo krščansko življenje žene poglobiti, ona sama se pa razviti v zrelejšo osebnost in o učinkih poglobitve in tega zorenja na njeno dnevno življenje. Pri šestih študijskih komisijah so pa obravnavale probleme, kateri otežkujejo odnose med narodi kot: zgodovinski boji, različna politična mnenja, predsodki o gotovih deželah, različnost v razvoju in pa ukrepi, kako bi se z dejanskim sodelovanjem katoliške žene doseglo večje razumevanje med narodi in deželami.

Tudi udeležbo žene v političnem življenju so splošno odobravale; navdušeno so to točko zagovarjale Afrikanke. Delegatinja pri UNESCO je poročala o sodelovanju Zveze narodov z UMOFC, nakar je sledila živahna debata.

Na tem mednarodnem kongresu se ni dobro jedlo, pilo in plesalo, ampak delalo. Tri izmed šestih dni dopoldne in popoldne so bila zborovanja, katera so prekinile tri plenarne seje. Na prvi slavnostni seji, kateri je predsedoval kardinal Pizzardo, je nawayorški škof Fulton Sheen opisal tri poklice žene: kot redovnice, telesne ali pa socialne matere, pri čemer je zadnje označil kot v modernem svetu posebno potrebno, pomembno in polno nalog; kot njen pravi simbol je omenil Marijo Magdaleno.

Indijski jezuitski pater D'Souza je ginljivo obrazložil pot tehniškega sveta k enotnosti, medtem ko je duhovni vo-

dja UMOFC msgr. Lamoot opozoril na odgovornost kristjanov glede na — „Lakoto po svetu“.

K središčnemu vprašanju kongresa: „Katoliška žena pospeševalka enotnosti“ se je izrazila Holandka, gospodična Vendrik kot predsednica mednarodne zveze kat. žen in deklet. Končal pa se je ta mednarodni kongres s kratkim nagovorom novo izvoljene generalne predsednice UMOFC gdčne. Bellosillo in z ginljivo duhovniško besedo duhovnega vodje.

Slabo bi pa odgovarjalo resničnosti, če bi mislili, da se je kongres „Katol. žene kot pospeševalke enotnosti“ doigral samo po predavalnicah in da je vsaka izmed 2000 udeleženek pač živela na svoj račun.

Neposredno po prvi seji dne 20. aprila so šle v hučem dežju proti Santa Sabina, da pri skupni maši izprosijo blagoslova za zadeve kongresa, kar so poglobile dva dni pozneje še v skupni molitvi vigilijs v San Giovanni in San Paolo, katere namen so bile tudi molitve za bodoči vesoljni cerkveni zbor. Te molitve je vsak duhovnik opravil v svojem materinskem jeziku: francoskem, angleškem, španskem, nemškem, italijanskem, med katerimi so skupno peli „Ubi caritas et amor“ in pa „O filii et filiae“; in molili so tudi rožni venec.

Mislim, da je bila ta v vsakdanjih mašah na novo osvežena in okrepljena duhovna povezanost tista sila, ki je razveseljevala vse skupaj in tvorila glavno ozračje v „Domus Mariae“, kjer so stanovali vsi delegati, članice organizacij.

Posebno veselje je pa tem pospeševalkam edinosti pomenil sprejem pri sv. očetu Janezu XXIII., čigar vsebinsko globoko zamišljen govor in še

globlje segajoč klic: „Vaša apostolska skrb ne sme poznati meja!“

Končno pa smemo o tem kongresu reči, da so tam navzoče zastopale 36 milijonov članice UMOFC, ki so vse v odgovornih službah v javnem življenju, in pa, da so vse pokazale trdno voljo, da bodo vsepovsod delale z odkritosrčnim duhom za pravi katolicizam, da uresničijo, kar je prejšnja predsednica UMOFC, gdčna. Du Rostu (ki sem jo osebno spoznala v Bruselju pri Mednarodni kat. zvezi za socialno delo. Zlasti se je spominjam, ko se je spomladi l. 1939 vrnila iz Španije in učenkam socialne šole govorila o socialnih razmerah v Španiji. Ker je bil ravno prejšnji dan kardinal Pacelli izvoljen za papeži Pija XII., je rekla n. pr.: Ne mogle bi te izvolitve bolje proslaviti nego s tem, da boste 600 izstradanih otrok, ki danes popoldne dospejo iz Španije, porazdelile po bruseljskih družinah.) tako izvrstno zapisala kot navodilo za katoliško ženo: „Katoliške žene so solidarne ne samo s svojimi katoliškimi brati in sestrami, ampak z vsemi brati v človeštvu.“

DR. JULIJA PAYMAN

PODOBA SVETA

Na pragu 20. stoletja je umrl eden največjih Rusov, Vladimir Solovjev (1853—1900). Ta mož bo zablestel v vsej veličini šele v bodočnosti. Sam je priznal: „Svet me je slavil, a me ni razumel.“

Zakaj ga niso razumeli? Ker je napovedoval propad, če bo šel svet po stopinjah nevere, in rešitev, čeč se oklene Kristusa.

Predavanje na petrograjskem vseučilišču

Že dvajsetleten je postal vseučiliški profesor in začel izpovedovati resnico, ki jo je oznanjal vse življenje. Mnogi so ga začeli mrziti. Star 25 let napove predavanje o Kristusu Bogu-človeku na petrograjskem vseučilišču. Nastane silno razburjenje. Kaj, na vseučilišču nam bo zdaj ta mladič oznanjal vero? Sklenili so, da mu predavanje onemogočijo. Drugi dan se nabere v predavalnico truma slušateljev. Proti običaju pozdravijo mladega profesorja. Mirno nastopi in začne govoriti. Nekateri poskušajo motiti, a jim ne uspe. Vse prevzame njegov nastop. Ta lepi, skladni obraz, te globoke oči in zvonki glas, vse jih je prevzelo: on pa govori o Kristusu, učlovečenem Bogu, ki edini more prinesiti rešenje svetu. Kakšna zmaga! Vse mu ploška.

Vse življenje je šel ravno pot za spoznanjem. Vzljubil je Kristusa in v Kristusu je iskal resnico. Spoznati je hotel pravo Cerkev, Cerkev, v kateri živi Kristus, ki naj preoblikuje v Kristusu ves svet. In našel je pot. Prega-

njan od svojih pravoslavnih bratov v Rusiji, se je večkrat napotil na zapad. Vsi so ga občudovali. Dalj časa se je tudi mudil pri djakovskem škofu Strossmayerju, ki je rekel o njem nekemu kardinalu: Solovjev je čista duša, pobožna in zares sveta („anima candida, pia ac vere sancta“). Konec je bil ta, da je na praznik lurške Gospe, 18. februarja 1896, v Moskvi prestopil v katoliško Cerkev. Njegovi prijatelji so ga predlagali za škofa ruskih zedinjenih katoličanov. Papež Leon XIII. je načrt odobril. A izvršil se ni, ker se je morala mala skupina spreobrnjenec skrivati. Imenovanje in posvečenje so odgodili na boljše čase, a smrt je namero prehitela.

Zakaj je postal katoličan

Kaj je privedlo tega moža k zedinjenju in zakaj ga Rusi takrat niso mogli razumeti? Njegovo živo prepričanje in glavni nauk, ki ga je oznanjal vse življenje, je bil: Cerkev kot skrivnostno telo Kristusovo nadaljuje učlovečenje in odrešilno delo. Ni pa mogoče, da bi se Bog učlovečil samo za en narod, marveč nujno za vse človeštvo. Kristus mora postati podoba vsega sveta. Zato mora biti Kristusova Cerkev vesoljna in ne narodna. Ta misel ga je privedla v katoliško Cerkev, ki je edina resnično vesoljna. Za to resnico je pretrpel veliko nasprotstev, blatenj in preganjanj. A danes vedno bolj blesti ta čudoviti vzor pred očmi katoličanov in pravoslavnih. Vsi globoki in resni ljudje iščejo trdne točke, iščejo resnice. Ta pa je samo v katoliški Cerkvi. Solovjev je prav povedal: Rešitev Rusije je samo v katoliški Cerkvi. Rešitev vsakega naroda je samo v katoliški Cerkvi. Povedal pa je tudi drugo resnico: Samo katoliška Cerkev je zmožne povesti vse narode v eno samo

družino božjih otrok, ker samo v njej je moč ljubezni božjega Srca.

Naša zavest

Tudi mi se moramo zavedati, da je rešitev vsakega naroda samo v katoliški Cerkvi.

Če pravimo, da je moč Cerkve v njenem notranjem življenju, bi mogel kdo prit. na misel, da torej ni naloga Cerkve, da bi vplivala tudi na javno življenje. To bi bilo zmotno. Prvič je Cerkve vidna družba, tako je hotel imeti Kristus, in torej ni samo nekaka zveza ljubečih se duš. Zato mora biti v vsakem narodu vidna.

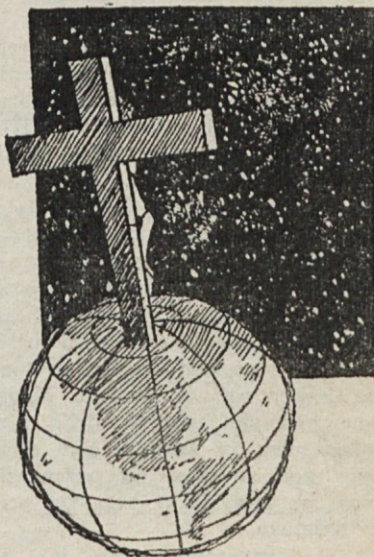
Drugič je pa po božji zamisli Cerkve poklicana, da vtisne tudi na videen način vsakemu narodu Kristusov obraz. Kaj to pomeni? Nič drugega kot to, da je vse zasebno, družinsko in javno življenje krščansko. Res je moč Cerkve v njenem notranjem življenju. In če je njena zunanjo podoba revna, je še vendarle močna in je nobena zunanja sila ne more streti. A volja in zamisel Boga je, da učlovečeni Bog, Jezus Kristus, ki v njej skrivnostno živi, postane podoba sveta in prežme vse življenje, prav vse mora biti postavljeno na Kristusovo resnico in prežeto s Kristusovo ljubeznijo.

Tej nalogi se Cerkve ne more odpovedati, saj bi se s tem izneverila sama sebi, ne bi bila več Kristusova ustanova. In ne more in ne sme mirovati, dokler tega cilja ne doseje. Pokazala pa je že zgodovina, da je prav takrat omika in blagostanje posameznih narodov na višku, kadar je na višku krščansko življenje. Zadnja desetletja so stavili kot vzor takega srečnega življenja Holandijo, kjer so katoličani sicer v manjšini, a imajo silen vpliv tudi na vse javno življenje, ker so res odlični katoličani.

Tako mora biti v vsakem narodu v Kristusu posvečena umetnost, znanost, vzgoja, življenje preprostih in odličnih, da, tudi socialno in politično življenje mora temeljiti na Kristusovi resnici. Kakor vsa poprišča v posameznih narodih, tako morajo biti vsi narodi v celoti posvečeni v Cerkvi.

Danes so bolj kot kdaj prej nesmielni ugovori, da je Cerkve samo rimska, italijanska ali zapadnoevropska, da se ne prilega drugim narodom. Saj danes bolj kot kdaj stoji Cerkve nad vsemj narodi. Ona edina je zmožna, da se prilagodi vsakemu narodu tako, da more v njej razviti svoje sposobnosti, ohraniti svoje posebnosti pa se v njej vendarle vsi narodi združijo v eno samo družino.

Kristus mora postati podoba sveta. Kristus pa živi samo v Cerkvi, torej mora Cerkve preoblikovati ves svet v Kristusa. Zato tista molitev k Svetemu Duhu: In prenovil boš obličje zemlje.

Binkoštnj ogenj, ki ga je Kristus poslal na svet, se mora razžareti in zajeti vso zemljo.

Cerkev gre v nove čase

Tega se danes Cerkev zaveda bolj kot kdaj prej. Saj prav zdaj prihaja in je že tu tista odločilna ura, ko bo treba razrvanemu svetu pokazati resnico in dati življenje, ki odrešuje in osrečuje. Cerkev in mnogi sodobni ljudje izven Cerkve se zavedajo, da je samo katoliška Cerkev tista sila. Zato ni slučajno ampak delo božje Previdnosti, da so na krmilu Cerkve ljudje s tako široko razgledanostjo in vseobsegajočo ljubeznijo. Če človek samo premišljuje okrožnice zadnjih papežev, lahko zasluži, da gre Cerkev v nove čase.

Pij XII. je pokazal na štiri stvari: na notranjo moč in lepoto svete Cerkve v okrožnici o skrivnostnem Kristusovem telesu (1943); na njeno zunanjo veličino in nalogo, da tudi na zunaj preoblikuje ves svet, v okrožnici Summi Pontificatus (1939); v isti okrožnici in mnogih drugih prilikah na nujnost in prilagodljivost misijonskega dela, večkrat tudi na delo za zedinjenje ločenih krstjanov, zlasti naših slovanskih bratov. Iste ideje vodijo Janeza XXIII.; posebno ga je prevzela misel zedinjenja.

Vse to priča o zavesti Cerkve, da je ona tista, ki ima vso pravico in dolžnost pred Bogom in ljudmi, da dá novo obliko svetu, da mu dá, kakor se izražajo ruski pisatelji, Kristusov obraz. In pa o zavesti, da je prav zdaj prišla tista ura, ko svet sam hrepeni po tem, da ga Cerkev reši in prerodi. Mnogi tega ne priznajo, marveč širijo njej nasprotno misli in zamisli, a v srcih milijonov gori zavestno ali podzavestno težnja po tem, da se ves svet prerodi v Kristusu.

FRANC SODJA, Kanada

PRIMORSKE VESTI

Marijino slavlje na Opčinah

Je letos, na drugo nedeljo v septembru, obhajalo že svojo trinajsto obletnico. Prešlo je takorekoč že v tradicijo. To je slavlje, ki razgiba vse primorske, zlasti še tržaške Slovence in jih združuje v eno ob vznožju fatimske Marije. Veličasten je bil pogled na 10.000 glav množico, ki je pobožno korakala po openskih ulicah v veličastni procesiji. Sam tržaški škof Santin je vodil procesijo ob spremstvu velikega števila duhovnikov. Pri procesipji so peli združeni tržaški zbori, katere je spremljala proseška godba. Po končani procesiji se je vršila na prostem sv. maša, katero je daroval msgr. dr. Jakob Ukmar, openski dekan msgr. Silvani pa je imel priložnostni govor.

Slovenski katoličani, zbrani na 13. marijanskem shodu na Opčinah so pred svojim škofom in duhovniki podali sledeče sklepe: 1. Podpirali, širili in brali bomo samo katoliške časopise, revije in knjige. 2. Naši fantje in dekleta imajo mesto le v katoliških cerkvenih in kulturnih organizacijah. 3. Po Marijinem naročilu iz Fatime hočemo po družinah bolj goreče in vztrajno moliti rožni venec.

Goriški Slovenci na Barbani

Goriški Slovenci pa se vsako leto v septembru zbirajo na Barbani, priljubljenem otoku sredi gradeške lagune. Letos so določili 15. sept., praznik žalostne Matere božje, za svoj romarski dan. Nad 1500 romarjev iz vseh goriških župnij je to jutro napolnilo prostorno barbansko cerkev. Med prvo sv. mašo, katero je daroval msgr. Alojzij Novak, je vsa cerkev pristopila k mizi Gospodovi, pri naslednji maši pa so lepo peli združeni cerkveni zbori vse Goriške. Slišali smo vrsto lepih govorov o namenu romanja, ki se je vršilo v duhu spokornosti in v zadoščenje za naše grehe in grehe vsega slovenskega ljudstva. Popoldne pa se je okoli otoka razvrstila procesija s čudodelnim kipom barbanske Marije. 26 duhovnikov je pelo litanije, verniki pa so odgovarjali. Po končani slovesnosti so se romarji s čolni spet pripeljali do Gradeža in od tu s korierami na svoje domove.

Slovenski kaplan na Travniku in v goriški bolnišnici

Po dolgem pričakovanju so travniški slovenski verniki končno v nedeljo, 1. oktobra pozdravili svojega novo imenovanega kaplana č. g. Stanka Jerčiča. Ob 9. uri je daroval svojo prvo mašo za slovenske vernike ter jih ob evangeliju toplo pozdravil z željo, da bi jim nudil vsega kar od njega pričakujejo.

Goriški nadškof Ambrosi je imenoval še enega kaplana v goriški bolnišnici in sicer č. g. Artura Zalatela, bivšega župnika v štandrežu in Mavhinja, ki bo v mestni bolnišnici odslej skrbel predvsem za slovenske bolnike. To je bilo res hvalevredno imenovanje.

Umrli je župnik Anton Piščanec

Dne 28. sept. je po dolgi bolezni

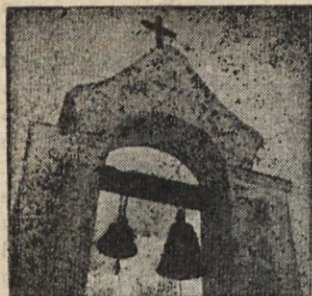
umrl v tržaški bolnišnici župnik Anton Piščanec, ki je vse od leta 1934 vodil katinarsko faro. Trpel je preganjanje za časa fašizma, med drugo svetovno vojno pa je bil odpeljan v zloglasno taborišče Dachau, kjer se je še posebno izkazalo njegovo dobro, usmiljeno srce. Tolažil je sotrpine in z njimi delil še zadnji griljaj kruha. Posegel je v kulturno in politično delo in sodeloval tudi pri „osvobodilnem gibanju“. Težko je danes reči, zakaj je tako delal in koliko je v dobri veri s tem koristil svojemu narodu. Bog ga bo drugače sodil kakor pa ljudje, ker bo pač gledal na njegovo dobro srce.

Shod strežnikov v Bazovici

Zanji četrtek v septembru so imeli tržaški strežniki svoj letni stanovski shod. Nad 60 strežnikov in 12 gg. duhovnikov se je zbralo v Bazovici, kjer so imeli sv. mašo. Dečkom je dvakrat tekom dneva govoril č. g. Jože Jurak iz Argentine. Strežniki so bili samo iz openskega dekanata, prihodnje leto pa je v načrtu shod vseh tržaških strežnikov.

Podgora

Tudi letos so v Podgori pri Gorici slovesno praznovali roženvensko nedeljo, nakatero so se pripravili s tridnevno. Popoldne se je po končanem blagoslovu in ofru razvila skozi vas k zaobljubljeni kapelici na griču, veličastna procesija s kipom fatimske Marije. Procesijo je vodil msgr. kancler dr. Klinec. Pri Marijini kapeli je sledila večerna sv. maša z lepim govorom števerjanskega župnika č. g. Simčiča. Domačemu zboru so se pridružili še pevci iz števerjana, Pevma in Jazbin in tako še bolj povzdignili lepo slovesnost.

Med nami v Argentini

ŠTUDIJSKI DAN SKAS-a

Slovensko katoliško akademsko starejšinstvo je na državni praznik, 12. oktobra, priredilo svoj letni študijski dan. Vršil se je v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Udeležba je bila kar lepa.

Najprej so se udeleženci zbrali v kapeli k skupni sv. maši, katero je daroval duhovni vodja SKAS-a č. g. direktor Anton Orehar. Med sv. mašo je imel tudi nagovor in sicer o poslanstvu, ki ga ima izobraženec v Cerkvi.

Po sv. maši je začel študijsko zborovanje predsednik SKAS-a, dr. Leopold Eiletz.

Na programu sta bili dve predavanji. Prvega je imel prof. dr. Ignacij Lenček, drugega pa g. Rudolf Smersu. Obe predavanji sta obravnavali novo socialno okrožnico „Mater et Magistra“.

Vseučiliški prof. dr. Ignacij Lenček je z globokim poznanjem socialnih vprašanj prikazal okolnosti, kako je nastala nova okrožnica, kakšen vtis je napravila v svetu in kaj novega prinaša. Vse je s papeževimi besedami opozarjal na nujnost študija nove socialne okrožnice ter na reševanje številnih vprašanj sodobnega življenja v duhu njenih načel.

G. Rudolf Smersu pa je podal podrobno razčlenbo zgodovinske okrožnice Janeza XXIII.

Po obeh referatih je predsednik SKAS-a zaključil uspeli študijski dan.

PTLETNICA NAŠEGA DOMA V SAN JUSTU

V nedeljo, 15. oktobra, so se rojaki iz San Justa po slovenski sv. maši napotili v Naš dom, ki je od cerkve oddaljen le četrto kilometra, da so proslavili peto obletnico, odkar je bil ta dom blagoslovljen.

Spominsko slovesnost je začel predsednik Našega doma g. Lojze Zakrajšek. S toplim nagovorom je pozdravil zbrane rojake in razčlenil namene Našega doma in delo, ki se v njem razvija.

Po petju pevskega zbora iz San Justa, ki ga vodi g. štefan Drenšek, je povzel besedo tajnik Našega doma, g. Matko Indihar. V preglednem govoru je orisal življenje Doma v petih letih, nakazal nove načrte in vse spodbudil k delu.

Za tem so nastopili otroci. Pod vodstvom gđc. učiteljice Angelce Klanškovke so zapeli „Kje so tiste ptičke moje“ in „Kdor ima srce“.

Sledil je nastop naraščajnikov, katere sta izučila g. Lojze Mehle in g. Lojze Modic; nastop mladenk pa sta pripravili gđc. Marija Mehletova in gđc. Francka Tomažinova, ki skrbno pomagata gđc. učiteljici.

Po dvogovoru Mačkovega in Marko-vičevega Joška je sledil še otroški pevski prizorček „Zajček“, za katerega so želi otroci splošno odobravanje.

SAN MARTIN

V nedeljo, 1. oktobra, je bila v San Martinu velika slovesnost. Tega dne je prišel v ta kraj v spremstvu guvernerja province Bs. Aires dr. Alendeja prvi škof novoustanovljene sanmartinske

Tri zaobljube

Povest iz Slovenije
Spisal Janez Jalen

Lenka je mogla samo prikimati. Naca je pa vzel koprivec s kota, odvihral, sedel pred durmi na voz in v Ilir pognal po izovinkanem Broscu navzgor.

Na vrhu klanca je konjema spet popustil v korak. Saj se mu ni nikamor mudilo. Najmanj pa v smrt za Napoljona, ki je res odpravil tlako, pa namesto nje vpeljal „fronke“. Zato so pa njegove večne dajatve za vojsko že do belih kosti gulile, da so bili Napoleonove svobode že vsi od kraja do grla

škofije msgr. Manuel Menéndez. Slovenen sprejem je bil na trgu pred farno cerkvijo, kjer so novega škofa sprejeli škofje msgr. Raspanti iz Moróna, msgr. Aguirre iz San Isidra in msgr. Bolati iz Rosaria. Tu je bilo več pozdravnih govorov, nato se je pa razvil lep sprevod. Za godbo so korakali oddelki vojake, za njimi skavti, takoj nato pa slovenski fantje ter dekleta v narodnih nošah. Za njimi so bili v narodnih nošah še člani poljske in italijanske narodnostne skupine. Dekleta in fantje v slovenskih narodnih nošah so vzbujali splošno pozornost ter jih je občinstvo povsod pozdravljalo s ploskanjem. Tudi na trgu so jim določili najbolj častno mesto. Postavili so jih zraven častne tribune.

Pri ustoličenju novega škofa v cerkvi je bil navzoč tudi predsednik republike dr. Frondizi.

siti, čeprav so se Francozi Ilircem prva leta s svojo točnostjo in marsikatero dobro uredbo prikupili in je Valentin Vodnik v svoji Iliriji oživiljeni odkrito pozdravil:

„Napoleon reče,
Ilirija, vstan!“

Sedaj pa — tudi Vodnik se je bil že premislil in je začel v duhu iskati Slovincem novih potov. Pa še to: za triinštirideseti rojstni dan, ki ga je Ljubljana na veliki šmaren še slovesno praznovala, ni namerč še zvedela, da je Avstrija, na Ruskem še Napoleonova zaveznica, že pred tremi dnevi napovedala Francozom vojsko. Napoleonova šahovnica, kakor je sam pozneje rekel, se je začela mešati, dokler se ni povsem zmedla in podrla. Čez dober teden se je posrečilo vrhovnemu poveljniku avstrijske armade baronu Hillerju, ki je ukazoval samo dvaintrideset tisočem vojakov, vtihotapiti v ilirske dežele slovenski razglas, v katerem je vedel povedati, da so se vsa ljudstva strnila v železni obroč zoper Francoze, ki so zbirali vojske, „de bi pod nesnanim nebam sa eno svojeglavno volo svojo kri prelivali“.

Tudi v krčmo pod Broscem je zašel slovenski proglas. Naskrivaj so si ga podajali vozarji med sabo — gorje, če bi ga zasledil žandar Žorž — in ga šepetaje razlagali tistim, ki niso znali brati. Iz potišanih razgovorov in iz razglasa samega je Lenka razbrala, da za Klemenca, če je še živ — nikakor ni hotela misliti, da bi ne bil več — kaj slabo kaže. Iz pogovorov je namreč ujela, da bo stara oblast s tistimi, ki so šli prostovoljno z Napoleonom, trdo obračunala. Kakor da bi bil Klemen res šel sam od sebe. Nihče ne bolj prisiljen kakor prav on. Ona že ve. Je imela dovolj časa, da je vse do dna premislila.

Še preden je dahnila jesen v vrtove in na polja, so pa začeli hitro dozorevati sadovi dolgoletnih krvavih vojska pod geslom za svobodo, v resnici pa samo za oblast.

Minil je Napoleonov rojstni dan in utihnila je pesem:

Petelinček lepo poje
od veselja nebeškega,
ker bo jutri velka maša,
bo Marija v nebesa šla.

Kljub počasni pošti in namernemu prikrivanju se je tudi v naših krajih, v Iliriji, takrat še vedno pod francosko oblastjo, raznesla vest, da so se vsi cesarji in kralji skupaj zbrali, da se postavijo po robu bivšemu kadetu, ki jih je dolgo vrsto let umel strahovati. Mrzla Rusija, katere Napoleonu niti z njihovo pomočjo ni uspelo ponižati, jim je pokazala pot.

Med ljudmi je zašumelo in vozarji so vedeli vsak skoraj drugače povedati. Lenka jih je poslušala in se ni več spoznala. Vedela je sedaj za trdno samo to, da za njenega Klemena v vsakem primeru slabo kaže.

Pozno poletno sonce se za vznemirljive govornice niti zmenilo ni. In dež je kar redno prilival otavi in polju, korenju in jedi in repi in jesenska letina je dobro kazala.

Dan je bil že, sonce pa še ni vzšlo, ko sta že Lenka in Francka, mlada pod Broscem, okopavali repo na najbolj oddaljeni njivi, ki jo je bil rajni ata prikupil pod Spodnjim otokom.

Tok, tok, tok, sta hiteli okopavati in upali, da bosta za malico že doma, pa sta bili že prej.

Izza Svetega Jošta se je vzdignila črnjava in komaj sta se utegnili dobro ozreti, se je že zablistalo in trdo zagrmelo.

„Pohitiva, da nama ne bo treba še enkrat hoditi,“ je menila Lenka.

„Jaz nič več,“ je vrgla Francka motiko v razor. Že kot otroka jo je bilo hude ure vedno strah. „Teciva, da naju ploha ne ujame.“ In je kljub temu, da je že pričakovala, stekla kakor dekle. Strah je hud priganjač. Lenka jo je komaj dohajala. Pa se ni še tako zelo mudilo.

Hkrati z obema plevicama sta na dvor pridrvela po klancu navzdol tudi dva parizarja. Vozarji so zategnili skoraj prazna vozova pod streho in ročno pričeli spregati konje.

„Kaj je tudi vas prignala nevihta?“

„Tudi. Pa ne izza Svetega Jošta. Ona druga, francoska, ki vihra po cestah. Je podobno, da se za vselej umikajo. Pa ti na lepem sprežejo par konj in gredo z njimi. Pa tudi že kar voz so obrnili in ga odpeljali s konji vred. Zato pa — vozove pod šupe, konje pa v planine, dokler huda ura ne mine.“

In so se dan za dnem praznile ceste, Lenkino srce se je pa polnilo s čim dalje bolj grenko bridkostjo.

Med drugimi je prišel tudi Markov Boštjan. Tudi njega je skrbel brat Klemen. Čeprav je bil uverjen, da sam sebi laže, je skušal Lenko malo potolažiti: „Le verjemi, Lenka, le, vrne se, vrne tvoj Klemen in prav gotovo se bosta vzela. Že pogovorimo očeta.“

Čas se je prevesil čez mali šmaren. Sedaj, ko niso več ali pa zelo poredko prihajali vozarji, so bile tudi novice redke in zakasnele. Sporočilo, da so sredi kimovca v Ljubljani postrelili nekaj upornikov, ki so mislili, da je že vsega konec, pa so prezgodaj planili na Francoze, je k Žabkarju prinesel žorž sam. Potem se ni več prikazal. Zvedeli so pa, da je na begu hotel še upleniti denar, ki ga je zbiral za obljubljeno novo cerkev sredi fare rodinski župnik Ksaverij Kristan. Pa ga je gospod še pravi čas spazil, ko je dirjal po stag-

nah navzgor, skočil iz hiše v vežo, zaklenil vrata in jih še zasunil z lesenim zapahom, ki ga je potegnil iz dupline v zidu. Žandar je razbijal, naj mu odprejo, pa ni uspel. Iz jeze je Francoz ustrelil v železni zaklepnik, ki je odletel, pa se kljub temu vrata niso odprla. Je le včasih les bolj zanesljiv kakor železo.

Strel je privabil vaščane, ki so prihiteli in se kar s koli hoteli lotiti nasilnika. Žoržu ni kazalo drugega, kakor da je v diru odpeketal nazaj na veliko cesto.

Da so se na svetega Matevža Francozi z Avstriji v Mostah stopili za most in da jih je nekaj na obeh straneh tudi padlo, je bilo vsem znano, ker so sami slišali strele. Tudi so še gorko zvedeli, da je avstrijska vojska dva dni kasneje zasedla Jesenice. Tudi to so slišali, kako so nekateri v Ziljski dolini čez noč obogateli, ko so bežečim Francozom plenili blagajne, pa niso mogli prav verjeti.

S sadjem vred so dozoreli tudi Francozi in tri tedne pred vsemi sveti ni bilo na Kranjskem nobenega več.

Francozi so dozoreli, Lenka pod Broscem je pa začela bledeti.

Pa tako lepa jesen je bila in vojske je bilo konec.

Trinajsto poglavje

TRETJA ZAOBLJUBA

Sveti Mišel je Francoze pospravil, mašo ob delavnikih za uro kasneje nastavil in zoril slive in češplje, rumenke in tepke, začel stiskati sadjevec in namakal, da bo tudi kaj žganja pri hiši, če bi koga kdaj kaj črvičilo. Mali šmaren je posekal in posušil otave in hitel pospravljati polja. Jesen je jesen. Nič ne moreš vedeti, kdaj se bo vreme sprevrglo.

Ceste, ki so jih ob umiku Francozi skoraj povsem izpraznili — le kakšna mršava kravica je bosoparklja capljala pred dvokolesnim koškom — so se začele spet volniti.

Lenka ni več utegnila iti na polje. Kar ves dan je morala streči gostom.

Pa so prihajali in se ustavljali. Kletev je skoraj povsem obmolknila, oglasila sta se pa prešerna pesem in glasen vrisk. Saj se je odprla spet cesta od Trsta do Dunaja, od morja do Donave in še niže doli in še višje gori.

Furmani po cest peljajo,
konjci v štalci rezgetajo —
Jujuju, juhuhu! —

Od Trsta do Dunaja in še niže doli in še višje gori in pa po vsem svetu naokoli.

V oživelem hrušču in trušču ni Lenka več utegnila noč in dan misliti samo na Klemenca in se je začela, ko so umirali zadnji jesenski kosmati in večvrhi encijani, spet razcvitati. Pa menda samo zato, da jo je kasnejša bridkost še huje vrgla ob tla.

Minili so vsi sveti. Župnik doktor Ažbe je tako lepo povedal, da je danes god vseh tistih svetnikov, ki niso napisani v nobeni pratiki, pa so kljub temu svetniki in naši priprošnjiki, morebiti še bolj veljavni kakor tisti v pratikah. Sicer nimamo Slovenci nobenega svetnika, razen svete Heme, ki je slovensko sicer znala, zavedala se pa ni, da je Slovenka. Takrat še ni bilo navade, da bi se ljudje po jeziki ločili. Potem je s prstom začel trkati ob prižnico in trdo poudaril, da svetnikov, ki niso napisani v nobeni pratiki, noben narod ne more imeti v primeri s številom toliko, kakor ravno mi, Slovenci. To so naši dedje in pradedje, naši zgarani očetje in matere, naši bratje in sestre, strici in tete in nazadnje, ne najzadnji, naši nedolžni

otročiči. Nikomur se ni na tem svetu dobro godilo. Pa naj bi bili še onstran zavrženi! Bog zna biti vse drugače pravičen kakor pa ljudje in posvetna oblast. Ko je doktor Ažbe rekel amen, ni bilo nobeno oko suho.

Na grobovih so zagorele lučke, potrepetavale še pozno v noč in drugo jutro navsezgodaj spet oživele. Potem pa —

Vozarji, ki so skoraj vsi prišli domov pomolit za rajne, so spet zapregli za na široko cesto. In je šlo gori in doli, in krčma pri Žabkarju pod Broscem je hrumela od jutra do večera in kdaj tudi še pozno v noč. Lenka včasih ni mogla več zmagovati in je morala poprijeti še Francka, čeprav je Janezka šele pred kratkim poslala h krstu. Lenka je Klemena kar nekako pozabljati začela, saj se je ves mladi vozarski svet sukal okrog nje.

Pa — kdo bi si bil mislil.

Korošček vozar iz Spodnjih Gorij, Gorjušec, kozavi Naca, je brhko Lenko nevede, kakor s pestjo, udaril po glavi, naravnost med oči.

Triglav in Stol, oba sta imela že bele kape, ko je pod noč po Broscu navzdol prizaviral do Žabkarja z dvema paroma konj in s težkim parizarjem Naca. Da nocoj ne more več naprej, je rekel — zjutraj je zapregel v Postojni — pa čeprav konja z meglo nakrmi in s temo odene, sam pa leže v mehko blato pod voz in si za uspavanko trdo zasmrči.

„Preklemmano se je zbrihtal na vojski,“ si je mislil mladi gospodar in že oče Janez, in ugodil kozavemu Gorjušču, kakor bi se bil z dvema najlepšima paroma belih lipicancev v zlati kočiji pripeljal pod Brose.

„Pa kako je do teh konj in zavidljivo trdnega parizarja prišel?“ je bil radoveden mladi Žababirt. „Že poizvem

zvečer, čeprav dam za kakšen bokal vina.“ Bil je bolj stisnjene kakor odprte roke možakar.

Kakor uglednemu gospodarju z najbolj trdne domačije je Janez pomagal gorjuškemu bajtarju opraviti konje. Celo posteljo mu je ponudil, s svežimi rjuhami pogrnjeno, pa jo je Naca odklonil, češ da bo spal kar na poležani slami v konjaku, ko svojih konj nikomur ne zaupa.

„Tok, konje si kar lasti,“ je Janez prav razumel Naca in je bil še bolj radoveden, kako je Gorjušec prišel do njih. Kar nevoščljiv mu jih je bil, tako so bili lepi.

Za večerjo si je Naca naročil pečenko in veliko ljubensko skledo narezane zeljnate solate s krompirjem mešane in z zaseko zabeljene. Res je moral biti lačen. Saj je poleg vsega tega še četrt hlebca kruha pomedel.

„Le kam devlje?“ je občudoval med večerjo Naca krčmar. Pa je Gorjušec pospravil vso pečenko in do zadnjega drobca krompir in do zadnje rezine solate, se naslonil nazaj na klop, zadovoljno prekrizal roke in naročil polič vina, da zamoči špranje, kakor je rekel, če je premalo stlačil mrvo v svisl svojega želodca.

Svojevrstni bohinjski govorici je prisluhnilo tudi tistih nekaj gostov, ki so sedeli pri drugih mizah. Naca se je bil namreč oblastno usedel za veliko mizo, kakor bi bil vsaj gospodar treh trdnih in težko okovanih parizarjev in celega ducata povsem na novo podkovanih konj, okomatanih v bogato, s kolutami oveščeno, povsem novo jermenje in komate.

Zunaj se je znočilo. Janez, podjeten novi gospodar, je s plamenečo tresko, po katero je bil stopil v kuhinjo, da mu ni bilo treba kresati ognja, prižgal od stropa visečo leščerbo in grede pre-

misli, kako naj zaplete Bohinjca v pogovor, da bo izteklo čimveč vina iz soda in se zakotalilo v njegov žep kar največ okroglega srebra.

Plamenček pod stropom je vztrepetal. Janez je vrgel tresko v ugaslo levo, ki so jih Francozi v gostilnah prepovedali žgati. Da je to zaostalost, so rekli. Kljub temu so jo pa pri Žabarju še vedno kdaj pa kdaj zakurili. Na vse domače praznike, kakor na sveti večer. Kako bi se pa to videlo, če bi bil Jezušček rojen pri smrdljivem petrolejskem čuku, ki zasmradi hišo, da se še odkašljati ne moreš. Ali pa na vseh svetih dan zvečer. Med roženvenci! Kako naj družina izve, da tisti, ki je med letom umrl, še ni v nebesih, če ne bo proseče zacvnilo v plamenih v levi?

Leva je bila mrzla, pod stropom je pa začela duše greti z lanenim oljem napolnjena leščerba.

Gospodar je levo pustil odprto, se obrnil in voščil:

„Dober večer in mirno noč!“

„In Bog nam daj svojo pomoč,“ so kakor v zboru odgovorili gostje v hiši.

Krčmar je odšel od leve k veliki mizi in prisedel k Nacu. Zavedal se je, če bi naravnost vprašal svojevrstno brihtnega Bohinjca, bi dobil odgovor, da bi še manj vedel kakor prej. Previdno, okrog vogla je začel:

„Pa se dolgo nisi oglasil pri nas, Naca.“

„Od takrat ne, ko sem ga prav precej imel, Napaljona tri sto tavžentkrat prekel, vašega fajmoštra užalil, konje v dir nagnal po Brosu navzgor in se skoraj s samim Bogom skregal. Bi se tudi bil. Pa sem se spomnil tele vaše brhke Lenke, ki bi nikogar drugega ne bila, če bi jaz kozav ne bil, kakor moja. Prmej pribit lavdan.“

BESEDA OB ZAKLJUČKU

Leto 1961 je kočano. Bogu in Mariji hvala za vse; Bog plačaj tudi vsem sodelavcem, poverjenikom in naročnikom.

Duhovno življenje s prilogo „Božje stezice“ je v tem letu imelo, kot smo obljubili ob pričetku leta, 880 strani. Romalo je po Argentini, Južni in Severni Ameriki, naši Primorski, zapadni Evropi, nekaj izvodov tudi po Afriki, Aziji in Avstraliji. Povsod je bilo z veseljem sprejeto, najbolj pa v Sloveniji, ker tako zelo primanjkuje verskega tiska.

Ko se tako poslavljamo od starega leta in vstopamo v novo leto, prosimo naše bralce dve stvari. Prva je ta, da bi, če morda še niso, poravnali naročnino za staro leto, drugo pa, da bi tudi v novem letu sprejemali revijo iz meseca v mesec z enako ljubeznijo.

Vse naše naročnike pa prosimo, da se poleg naše revije naroče, lahko tudi v naših upravi, na knjige Mohorjeve družbe.

Naloge	641
Ali je današnj človek ateističen	642
Premalo zemlje in preveč	647
Okno v svet	648
Štirje stražarji	650
Amen	653
Kardinal Döpfner je govoril	657
Glas iz Rima	658
Duhovniška mati	659
Mladina na zatožni klopi	662
Pismo sivolasega župnika	668
Misli	668
Iz mojega dnevnika	672
Kaj je z zedinjenjem	675
Kako je s stavkami	676
Še dve novici	678
Venezuela in Slovenci v njej	679
Delavstvo in Cerkev	682
Iz Slovenije pišejo	686
Katoliška žena pospeševalka edinosti	688
Podoba sveta	690
Primorske vesti	692
Med nami v Argentini	694
Tri zaobljube	695
Beseda ob zaključku letnika	699

Argentina:
Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Braziliija:
Marija Mestnik,
C. Postal 7058,
São Paulo,
Brasil

U. S. A.:
„Familia“,
3116 Glass Ave,
Cleveland, Ohio

Kanada:
Ivan Marn,
83 Victor Ave,
Toronto,
Ontario

Trst:
Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:
Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:
Naročnino pošljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec.

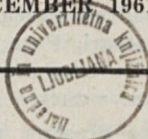
Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejiijo (razen Uruguaya)
300 pesov;

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šillingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugod
protivrednost dolarja.

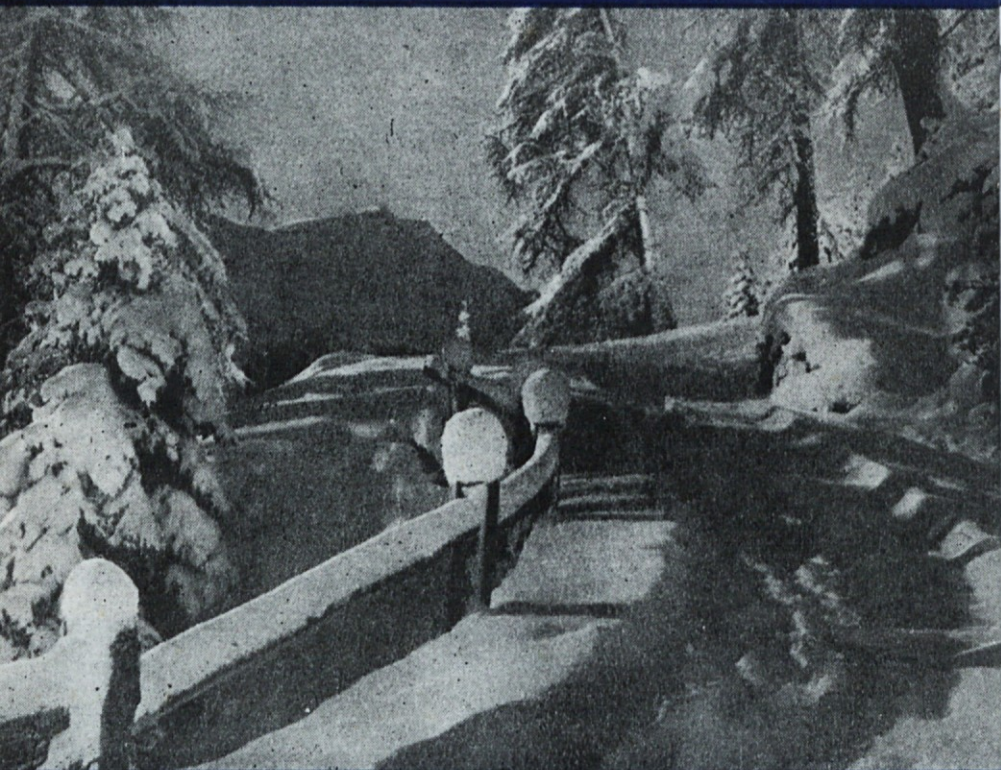

Marijina cerkvica na gori Dobrač; v ozadju Julijske Alpe

Spodaj: Pogled na Tronador v bariloškem pogorju v Argentini

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga
izdaja konzorcij (Anton Dreher), urejujejo pa dr. Jože
Rant, dr. Branko Rozman, dr. Alojzij Stare

Ovitek je risal arh. Marijan Elletz